

Kerk

M A G A Z I N E

Onafhankelijk facilitair vakblad voor kerken

Marktplaatskerk Hoofddorp Nieuw, stijlvol en gasloos uitgebreid

Muziekcentrum wordt (weer) kerk in Hengelo • Uitvaartcentrum wordt kerk voor de Utrechtse baptistengemeente De Rank • Uitgebreide renovatie Dorpskerk Oosterwolde • Martinuskerk Arnhem duurzaam verbouwd • Vondelkerk brandt af in nieuwjaarsnacht • Reliwiki naar 206.000 pagina's • Groenmarktkerk Haarlem kiest voor infrarood • Nieuw geluid voor Gereformeerde Gemeente Tholen • Refugio's in oude Friese kerken • Verbouw en nieuwbouwnieuws van Assen tot en met Zutphen

Stream uw kerkdienst of viering

Eenvoudig de kerkdienst of viering thuis meebeleven

Benieuwd naar de mogelijkheden?

Neem contact met ons op!

Mail naar info@kerkomroep.nl of bel 0182-750520.

Kerkomroep.nl

4

Marktleinkerk Hoofddorp

De nieuwe, stijlvolle en gasloze aanbouw van de Marktleinkerk past precies op de postzegel kerkelijke grond, op een beeldbepalende locatie in het centrum van Hoofddorp.

Hervormd Oosterwolde

Al een half jaar staat de toren van de Dorpskerk in Oosterwolde in de steigers. Een uitgebreide renovatie brengt het verband terug in het bouwwerk.

9

Baptisten Utrecht

Na 26 jaar heeft de baptistengemeente De Rank in Utrecht weer een eigen gebouw. Een voormalig uitvaartcentrum op een bedrijventerrein is omgebouwd tot kerk.

13

Waterstaatskerk, Hengelo

In 2016 kocht de Protestantse Gemeente Hengelo de Waterstaatskerk terug van de gemeente, die het gebruikte als muziekcentrum. Er wordt nu weer gekerkt én kunst geëxposeerd.

19

Martinuskerk Arnhem

Begin september 2025 heropende de Martinuskerk in Arnhem haar deuren na een vier maanden durende verbouwing, gericht op duurzaamheid en energiebesparing.

29

Kerknieuws

Vondelkerk brandt af • Labyrint in kerk Oosterwijterd • Nonnen Weert in de kou • 'Toren van Pisa' in Beek • Reliwiki naar 206.000 pagina's • Refugio's in oude Friese kerken.

33

Nieuw- en verbouwnieuws

In elk nummer van Kerkmagazine zet Korstiaan van Vliet de nieuwbouw, verbouw, renovatie en restauratie van kerkgebouwen op een rijtje. Deze keer van Assen tot en met Zutphen.

Jaargang 17 – nr. 1 Februari 2026

Kerkmagazine verschijnt viermaal per jaar en wordt verspreid onder kerkrentmeesters, koster, beheerders etc. in alle kerken in Nederland.

Eindredactie Kees Posthumus

Medewerkers in dit nummer

Annelies Buit, Martin van der Hoek, Bastiaan van Soest, Korstiaan van Vliet, Dick Vos.

Uitgever Marco van de Wetering

Foto voorzijde

Marktleinkerk Hoofddorp

Foto: Kerkmagazine

Advertentie exploitatie

ER-Communicatie

Ed Rothuis

T +31 (0)6 270 288 77

E info@er-communicatie.nl

I www.er-communicatie.com

Vormgeving

Origin Marketing

Martine van der Peijl

E info@originmarketing.nl

I www.originmarketing.nl

Uitgever

Helderblauw BV

Postbus 209

3770 AE Barneveld

T 0342 712 512

E kerkmagazine@helderblauw.nl

I www.kerkmagazine.nl

KvK 08178996

BTW nr: 8197.23.393.B01

Adreswijziging

Wilt u een adreswijziging

van uw kerk doorgeven?

Ga dan naar

[www.helderblauw.nl/](http://www.helderblauw.nl/adreswijziging-kerken)

[adreswijziging-kerken](http://www.helderblauw.nl/adreswijziging-kerken)

Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, digitaal of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

© 2026 – Helderblauw, Barneveld

Kerk
MAGAZINE

Nieuwe spanten voor de Marktplaatskerk

De nieuwe, stijlvolle en gasloze aanbouw van de Marktplaatskerk past precies op de postzegel kerkelijke grond, op een beeldbepalende locatie in het centrum van Hoofddorp.

Tekst: **Kees Posthumus** | Beeld: **Kerkmagazine**

De werkzaamheden begonnen in februari 2024. Zestien maanden later, op zondag 25 mei 2025, werd de ingebruikname van de nieuwe aanbouw van de kerk gevierd met een feestelijke kerkdienst, met zang en muziek.

Twee dagen daarvoor was de aanbouw officieel geopend door locoburgemeester Marja Ruigrok en John Pronk, voorzitter van het college van kerkrentmeesters.

Twee ontwerpen

Er vinden grote veranderingen plaats in het centrum van Hoofddorp. Naast de prachtig verbouwde kerk ligt nu nog een bouwput waar het grote, acht verdiepingen tellende TROM-gebouw verrijst.

Waarom TROM? Dit was het Dik Trom Plein, genoemd naar het personage uit de kinderboeken van schrijver Cornelis Johannes Kieviet, die werd geboren in Kruisdorp, het latere Hoofddorp. Het TROM-gebouw biedt straks plaats aan winkels, horeca, 136 huurappartementen en een inpandige parkeergarage. Het gebouw en de aanbouw van de Marktplaatskerk zijn beide ontworpen door Liesbeth van der Pol van DOK Architecten.

Frans Armee was voorzitter van de planvormingscommissie en later lid van het bouwteam, dat de uitbreiding van de kerk begeleidde. Armee: “Door haar werkzaamheden voor het TROM-gebouw maakten wij kennis

met Liesbeth van der Pol, dat was een prettig contact. Wij vroegen haar om een ontwerp voor de aanbouw te maken. Voor haar was het ontwerpen van een kerk nieuw.”

Nieuwbouw op een andere locatie was ook een optie maar, aldus Armee: “wij achtten de kans klein dat de Marktplaatskerk goed verkocht zou kunnen. Ik ben erg blij dat we met deze verbouwing de kerk nieuw leven konden inblazen. Het is bijzonder om een kerk uit te breiden in tijden van krimp. Al kent de Protestantse Gemeente Hoofddorp ook krimp.”

Van vier naar twee

Protestants Hoofddorp telde voorheen vier wijkgemeenten met vier kerken: de Marktplaatskerk, De Ark, De Lichtkring en de Hoofdvaartkerk in Het Witte Kerkje. In 2026 zullen het er nog twee zijn.

De Lichtkring sluit haar deuren, haar kerkangers worden verwacht in de uitgebreide Marktplaatskerk. De Ark blijft open. Het monumentale Witte Kerkje staat momenteel te koop voor 1,9 miljoen. Het was eerder verkocht aan een projectontwikkelaar. Plannen voor woningbouw in de kerk kwamen niet van de grond en het gebouw ziet er nu verwaarloosd uit.

De ingrijpende besluiten die leiden van vier naar twee locaties zijn het slotstuk van een zorgvuldig proces, waarin de wijkgemeenten werden gehoord en meegenomen.

Ruimte voor jongeren

In de Marktplaatskerk ging een planvormingscommissie om de tafel met jongeren en actieve vrijwilligers uit verschillende commissies en groepen. De architect bleef nog even buiten beeld. Het woord was allereerst aan de kerkelijke gemeente.

Armee: “Onze jeugd zat altijd in andere gebouwen, dat wilden we niet langer. Onder het dak van de kerk moest een eigen onderkomen komen voor de jongerenvieringen en andere ontmoetingen: een JOP, Jongeren Ontmoeting Plaats. Ook wilden wij een professionele keuken, zodat er maaltijden konden worden gehouden, en een ontmoetingsruimte voor koffie na de dienst. Wij planden vergader ruimten, die met schuifwanden bij de ontmoetingsruimte kunnen worden getrokken.”

Marktplaatskerk

Het gebouw, inclusief de verdiepingen, moest toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. Dat leidde onder meer tot een hydraulische, geruisloze platformlift naar de eerste en tweede verdieping. Een lift als deze hoeft bij jaarlijks onderhoud niet gekeurd te worden door het Liftinstituut. De kosten van de lift bedragen € 35.000,-.

Getoogd dak

De uitbreiding bestaat uit een volledig houten constructie. Architect Van der Pol keek goed naar oude foto's uit het ontwerp van de oorspronkelijke kerk uit 1929, van de hand van architect Jos de Jonge. Zij trok de kenmerkende houten spanten van de bestaande kerk naar achteren door. Het zadeldak werd iets verlengd, waarna er een eigentijds, beeldbepalend getoogd dak volgt, op vier hoge dubbele spanten. De spanten

zijn gelamineerd vuren, gelakt met een eiken coating. Het ruimtelijk effect is monumentaal, doordat de vorm van de oude kerk wordt doorgetrokken en door de lege ruimte tussen de binnenste en buitenste imposante spanten. De ruimtes op de verdiepingen hebben de binnenschaal als plafond.

Open tijdens de bouw

Het werk begon met een drastische ingreep: een deel van de achterkant van de kerk werd gesloopt. Daardoor verdwenen de consistorie met daarboven de ruimte voor de kinderverteldienst en daaronder de kelder, met onder andere de CV-installatie, er kwam een nieuwe kelder. Voor de verwarming van de kerkzaal moest tijdelijk een oplossing worden gevonden, want tijdens de bouw gingen de kerkdiensten gewoon door. Ook de meterkast kreeg tijdens de verbouwing een tijdelijke plek in de kerkzaal, uit het zicht van de kerkgangers. Armee: “Goed overleg met de aannemer en praktische oplossingen zorgden ervoor dat alles goed verliep. Zo kwamen er een tijdelijke consistorie aan de voorkant van de kerk en een tijdelijke vergaderunit voor de kinderverteldienst. Soms moesten we improviseren, maar het lukte.”

Olietanks

Naast de kerk moesten nog twee ondergrondse olietanks verwijderd worden. Deze waren eerder tijdens Actie Tankslag in de jaren negentig al afgevuurd met schuim. Er was gelukkig geen sprake van grondvervuiling. In een nieuw gebouwde kelder staat de werktuigbouwkundige installatie voor de verwarming en koeling: de nieuwe warmtepompinstallatie voor

de vloerverwarming/koeling van de nieuwe aanbouw. Deze installatie is in de zijtuin van de kerk aangesloten op 9 bodembronnen. Voor de verwarming van de kerkzaal wordt een hete-lucht-verwarming toegepast, aangevuld met radiatoren. Hiervoor wordt nog gebruik gemaakt van een gasaansluiting. Een CV-ketel verzorgt de aanvoer van warm water naar de warmtewisselaar voor de hete luchtverwarming en de radiatoren in de kerkzaal en de andere ruimten van het bestaande deel van de kerk.

Entree

De glazen buitendeuren van het nieuwe gedeelte geven toegang tot de lichte, ruime ontmoetingsruimte, met een lichte terrazzovloer. Op het glas in de deuren is folie geplakt met daarop de gestileerde vormen van de kenmerkende spanten, om doorkijk te voorkomen. Dat is ook gebeurd op de glazen deuren tussen de kerkzaal en de nieuwe aanbouw. Voor de ramen zijn lamellen geplaatst. Die vermijden inkijk en zorgen 's zomers dat de zon niet te fel naar binnen schijnt. Links bevinden zich een vergaderruimte en de keuken. Rechts nog een vergaderruimte, een ruimte voor de kinderverteldienst, de nieuwe consistorie en een genderneutrale toiletgroep, die het tekort aan toiletten in het oude gebouw compenseert. De liftingang tegenover de keuken is onopvallend weggewerkt, net als de brandslang in een keurig kastje. De mooie houten trap vanuit de ontmoetingsruimte nodigt uit om de hoger gelegen verdiepingen te betreden.

Verdiepingen

De lift gaat tot en met de tweede verdieping. Op de eerste verdieping is ruimte voor het kerkarchief

“

*tafelvoetbaltafels, een
sjoelbak, een barretje*

gecombineerd met de printerfaciliteit en aan de andere zijde een toiletvoorziening, berging en toegang tot de lift. Het grootste deel van deze verdieping is ingericht als vergaderruimte met een mooi uitzicht naar buiten als straks alle bouwactiviteiten zijn afgerond. Op de tweede verdieping geeft een overloop toegang tot een grote ruimte voor jongeren. Makkelijke stoelen, tafels met sfeervolle verlichting erboven, tafelvoetbaltafels, een sjoelbak, een barretje. Dit is duidelijk niet de consistoriekamer. Een verdieping hoger is nog een chillruimte ingericht, met zit/ligkussens. De Marktpliekerk maakte alle ruimte voor haar jongeren. Vanaf een overloop kijk je tussen de buitenste en binnenste spanten naar beneden, de entree in. Vanwege de transparantie van het gebouw was een gesloten afscheiding niet gewenst. Er zit nu stevig gaaswerk in, doorzichtig en stoer.

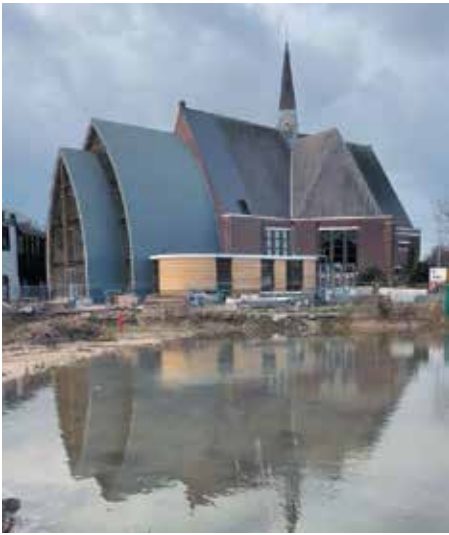
Orgel

De kerk schafte eerder een digitaal orgel aan, in het nu gesloopte deel stond nog het pneumatische De Koff-orgel. Armee: “Dat konden we verkopen aan een kerk in Polen. Een paar Poolse orgelbouwers demonteerde het instrument in twee dagen, om het daarna naar Polen te vervoeren en in een kerk opnieuw op te bouwen. De restauratie van dat orgel zou voor ons veel duurder uitpakken

dan de aanschaf van een nieuw digitaal orgel, dat beschikt over samples van de beste orgels in de wereld.”

Kosten

De kosten van de verbouwing, in totaal 4.4 miljoen euro en zijn uit eigen middelen betaald. Voor de aanschaf van het interieur voor de aanbouw werd begin oktober 2024 een dienstenveiling gehouden. Gemeenteleden konden diensten aanbieden, waarop geboden kon worden. Dat leidde onder andere tot koekjes bakken, samen eten, samen varen of samen luisteren naar een fraai stukje improvisatiemuziek in de Marktpliekerk, een Kandinsky schilderworkshop, een gitaarles, een weekend-uitje en een bierproeverij.

Buitenruimte

Mindervaliden en overige kerkbezoekers kunnen gebruik maken van een nieuw aangelegd pad, vanuit de hellingbaan aan de voorzijde van de kerk naar de achteringang. Hiervoor werden 10.000 elders verwijderde klinkers gebruikt. Om het pad op de juiste hoogte bij de achteringang uit te laten komen zijn keerwanden geplaatst. Aan de kant van de keuken en langs de eigen parkeerplaatsen is een voetpad aangelegd, dat eindigt op het voetpad van de gemeente langs de Hoofdweg. Aan de achterkant komen er een aantal traptreden richting ingang, voor mensen die hun auto parkeren in de TROM-garage en voor voetgangers vanaf die kant. Oplevering van het TROM-gebouw wordt niet eerder verwacht dan eind 2027.

Gemeente: www.pgheerddorp.nl
Architect: www.dokarchitecten.nl
Aannemer: www.horsman.nl
Installaties: www.breed.nl (electra),
www.kreeft-wissen.nl (water)

Hoe verzeker je de viering van het samenkomen?

Elke kerk heeft een unieke betekenis. Stilte en reflectie gaan er hand in hand met vreugde en vieren. Zo'n plek waar de ziel thuiskomt is onvervangbaar. Maar niet onverzekerbaar, want met de specialistische kennis van Donatus wordt de herbouwwaarde van uw kerk nauwkeurig getaxeerd en verzekerd. Daarbij kunt u rekenen op deskundig preventieadvies. In geval van schade treden we daadkrachtig op en nemen we u veel werk uit handen. Zo blijft uw kerk verzekerd van een toekomst waar ook volgende generaties van kunnen genieten.

verzekert kerken en monumenten

Nieuwsgierig? Ontdek meer op www.donatus.nl

Fout voegwerk, roest en rottigheid

Al een half jaar staat de toren van de Dorpskerk in Oosterwolde, in het noordelijke puntje van Gelderland, in de steigers. Een uitgebreide renovatie brengt het verband terug in het bouwwerk.

Tekst en Beeld: Dick Vos

Gelijktijdig wordt het interieur van de kerkzaal aangepakt, van vloer tot gewelf.

Net voor kerst werd buitenom de laatste hand gelegd aan de toren van de kerk van de Hervormde Gemeente Oosterwolde/Noordeinde.

De toren uit het begin van de twintigste eeuw bleek gevoegd met cement en niet met kalkmortel, dat flexibeler is en beter ademt. Tegelijk met het voegwerk zijn de metalen ankers uitgehakt, die de muren en het houten binnenwerk met elkaar verbinden. Ontdaan van roest, vers gecoat en gevet worden ze opnieuw ingemetseld. In de loop van januari waren de werkzaamheden afgerond.

Verrot

Ook het binnenwerk zelf wordt aangepakt, want de uiteinden van een aantal balken bleken verrot. De slechte stukken zijn afgezaagd en vervangen door delen van

tweecomponenten hars, die in bekistingen aangegoten werden. Ingegoten fiberbuizen zorgen voor een goede verbinding tussen oud en nieuw.

“Die gaan er nooit meer af”, weet Gerrit Jan Zielemans, ouderling-kerkrentmeester van de Gereformeerde Bondsgemeente die hier haar diensten houdt. Samen met ouderling-kerkrentmeester Bert van de Weg heeft hij de renovatie onder zijn hoede. Als gepensioneerd man kan hij dagelijks met het project bezig zijn.

Corrosie

Door corrosie waren de ijzeren sponningen van de grote vensters in de toren gaan werken. Door uitzetting scheurde het metselwerk eromheen hier en daar, door vervorming knapten ruitjes. De sponningen zijn er in hun geheel uitgehaald en behandeld tegen roest. Ze zijn net teruggeplaatst. Ook deze worden opnieuw ingemetseld

en daarna voorzien van nieuw, iets isolerend glas.

Bovenop de toren ontbreekt de haan nog, die wordt opnieuw verguld.

Beneden in de toren worden de deuren van de hoofdingang van de kerk vervangen. Slecht zien ze er niet uit, maar onder de donkergroene verflaag zitten behoorlijk wat rotte plekken, vertelt Zielemans.

Wanneer de stevigheid terug is in de constructie, zal de acht- à negenhonderd kilo wegende klok weer veilig kunnen luiden, voorafgaand aan zondagse vieringen en rouw- en trouwdiensten.

“

De haan wordt opnieuw verguld

Fris geverfd

Tegelijk met de toren wordt het schip van de kerk aangepakt, dat stamt uit 1845. Het jaar ervoor trof de bliksem de kerk in het voormalige Kerkdorp ten noorden van Oosterwolde en besloot men een nieuwe kerk te bouwen 'op de heugte'. Het gebied aan de voormalige Zuiderzee was overstromingsgevoelig en een plek in het iets hoger gelegen Oosterwolde was minder kwetsbaar. De huidige preekstoel is nog afkomstig uit de oude kerk. In de kerkzaal zijn de banken, de lambrisering en de orgelgalerij opnieuw geschilderd en waar nodig gerepareerd. In vijf porties werden de banken door gemeenteleden met een achtergrond in de bouw losgehaald, waarna ze elders opgeknapt werden. Door dat in gedeelten te doen, konden de kerkdiensten steeds doorgang vinden. De banken maakten dan plaats voor een hoogwerker van waaruit het gewelfde plafond van op riet aangebracht stucwerk hersteld en geschilderd werd. De ornamenten en de omlijsting kregen hierbij hun originele zandkleur terug. Hiernaast werd de warmrode houten vloer waarop de banken staan opnieuw in de verf gezet. Tot slot zal de kerkzaal worden voorzien van nieuwe gordijnen.

Pijporgel

Vanwege de renovatie is het pijporgel helemaal ingepakt. Niet omdat het instrument zelf een update krijgt, dat gebeurde een jaar of tien geleden al. Wel vanwege de hoeveelheid stof die

de bouwwerkzaamheden met zich meebrengen. De hoop was om afgelopen december zover klaar te zijn dat er tijdens de kerstdiensten weer bij het orgel gezongen kon worden. Door enige uitloop van de werkzaamheden bleek dit nog niet mogelijk. Sinds de zomer wordt er gezongen bij een elektronisch orgel dat bij de preekstoel staat en waarvan het geluid middels een reversmicrofoon versterkt wordt door de geluidsinstallatie.

Lange aanloop

Groot onderhoud aan de kerk had al lang niet plaatsgevonden. In 2021 begon de kerkelijke gemeente met het ontwikkelen van plannen om van alles aan te pakken. In eerste instantie met hulp van een bouwkundig adviesbureau, later werd er een adviseur bijgehaald met de nodige kundigheid op het gebied van kerkrestauraties. Vooral het aanvragen van bouwvergunningen kost veel tijd, benadrukt Zieleman. Het afgelopen jaar, direct na de bouwvak, kon uiteindelijk gestart worden met de uitvoering. Het metselwerk wordt gedaan door Heldoorn Restauraties & Gevelwerken uit IJsselmuiden, het timmerwerk door Salverda Bouw uit 't Harde en het schilderwerk door Berghtec uit Kampen.

Spaarpotje

De totale kosten van de huidige werkzaamheden zijn nog niet exact

bekend. De schatting is drieënhalf à vier ton, maar gaandeweg komen er altijd kostenposten bij, weet Zieleman. Hij leerde inmiddels dat in het verleden weleens reparaties uitgevoerd werden die bij nader inzien minder handig of minder duurzaam blijken te zijn. Verder was op voorhand niet precies bekend hoe ver de rotting in de torenbalken doorliep en hoeveel hout vervangen moest worden door tweecomponenten hars. Zodra de steigers verwijderd zijn, zal ook bezien moeten worden hoe het staat met de leien dakbedekking. Van een aantal mogelijke deelprojecten is nog niet besloten of ze uitgevoerd gaan worden en hoe precies. Dat geldt bijvoorbeeld voor de restauratie van de glas-in-lood

“

Een neergestorte en ontplofte V1 vernielde alle ruiten

vensters in het noordwand van de kerkzaal. Deze werden in de jaren '40 geplaatst ter vervanging van de oorspronkelijke vensters met metalen sponningen nadat een neergestorte en ontplofte V1 alle ruiten aan die zijde vernield had. Vanwege de te verwachten kosten zullen de glas-in-lood vensters waarschijnlijk niet voorzien worden van isolerende voorzetramen.

Hoger op de prioriteitenlijst staat het verbeteren van de luchtcirculatie in de kerkzaal door het plaatsen van een luchtpomp op de zoldering. Maar ook dat is nog toekomstmuziek.

Legaat

In de periode waarin er weinig structureels aan het gebouw gebeurde, werd er wel geld gereserveerd voor groot onderhoud. De kerkelijke gemeente beschikt daardoor over mooi spaarpotje. Hiernaast kreeg de kerk een legaat dat vrij kan worden ingezet ten behoeve van het leven en werken van de gemeente. Bij de provincie is ten slotte subsidie aangevraagd voor de instandhouding van het gemeentelijk monument dat de kerk is. De toekenning is nog niet binnen, maar Zieleman verwacht dat die wel komt. Het bekostigen van wat op dit moment afgesproken is, levert geen problemen op.

Gerrit Jan Zieleman

Gemeente: www.hervormdoosterwolde.nl
 Voegwerk: www.voegbedrijfheldoorn.nl
 Timmerwerk: www.salverda.nl
 Schilderwerk: www.berghtec.nl

ST. JAN EVANGELIST

Hoogstraten - BE

Kerkgebouwen worden naast erediensten steeds vaker gebruikt voor culturele activiteiten, zoals concerten en optredens. Dit vraagt om flexibel inzetbaar meubilair dat eenvoudig kan worden opgesteld, uitgebreid of van opstelling kan veranderen. Casala biedt een breed assortiment stoelen die qua design, comfort en functionaliteit naadloos aansluiten op zowel een traditioneel als een modern kerkgebouw. Wij adviseren u graag over uw inrichtingsvraagstuk. U bent van harte welkom in onze showroom.

Showroom

Rolweg 10
4104 AV Culemborg
0345 51 73 88
info@casala.com

WWW.CASALA.COM

casala

Baptisten Utrecht: uitvaartcentrum wordt kerk

De baptisten in Utrecht hebben na 26 jaar zoeken weer een eigen gebouw. Een jaar geleden verhuisde Baptistengemeente De Rank naar een verbouwd uitvaartcentrum aan de noordkant van Utrecht.

Tekst: Annelies Buit | Beeld: Baptistengemeente De Rank

Een koelcel, opbaarruimtes en lijkbaren. Toen de Utrechtse baptistengemeente De Rank in mei 2024 de sleutel kreeg van hun nieuwe gebouw, leek het bij lange na niet op het ontmoetingscentrum dat ze voor ogen hadden.

Muren slopen

Het voormalige uitvaartcentrum op begraafplaats Daelwijck was totaal niet geschikt als kerk, vertelt Martineke Vinck. Zij is gemeentecoördinator bij De Rank en lid van het bouwteam. Haar team werkte een klein jaar keihard, zodat er sinds maart 2025 in het gebouw

kan worden gekerkt, vergaderd, gewerkt, gekookt en gevierd. Het was een enorme klus, zegt Dennis van Veluw, als technicus lid van het bouwteam. “Ik reed met een shovel door de kerk om muren weg te halen en puin af te voeren. We legden een compleet nieuw wifi-netwerk aan, met anderhalve kilometer kabels.” In een van de kantoorruimtes op de eerste verdieping kijken ze uit over bedrijventerrein Overvecht. Achter het gebouw ligt de begraafplaats, naast het gebouw bevindt zich een enorme parkeerplaats.

26 jaar zoeken

Vinck en Van Veluw kijken terug op de 26 jaar waarin ze als kerk op zoek waren naar een eigen gebouw. Dat begon in 1998, toen hun toenmalige eigen gebouw, een kleine kapel, te klein werd. Zij verkochten dat pand en verhuisden naar de aula van een school. Omdat de gemeente groeide, bleek deze ruimte al gauw niet groot genoeg. Vanaf 2006 werden er elke zondag twee kerkdiensten na elkaar gehouden. “Dat was belastend voor de muzikanten en de voorganger”, weet Van Veluw, die toen al lid van de gemeente was. In 2010 verhuisden ze daarom naar een sporthal in gebouw 'Nieuw Welgelegen'.

Om ook doordeweeks actief te kunnen zijn, huurden ze in diezelfde periode een etage aan de Vliegend Hertlaan. Daar hielden staf en voorganger kantoor en vonden ontmoetingen plaats. In al die jaren bleef de wens voor een eigen kerkgebouw levend. “Er is altijd een team actief geweest voor de zoektocht naar een gebouw, al weet ik niet hoe actief ze altijd waren”, zegt Van Veluw. “Op de jaarlijkse begroting namen we altijd een reservering op voor een nieuw gebouw.”

Uitvaartcentrum

Het uitvaartcentrum waar ze nu zitten, kwam ruim twee jaar geleden op hun pad via een gemeentelid dat uitvaartondernemer is. Hij wist dat het gebouw in de verkoop zou komen. “Uitvaartondernemer Dela nam Yarden over, waardoor ze in deze regio te veel gebouwen hadden en van dit pand af wilden”, zegt Vinck. Het gemeentelid gooide in de raad van De Rank een balletje op, waarna het team dat al op zoek was naar een eigen gebouw op onderzoek uit ging. Hoe maak je een kerk van een gebouw dat is ingericht op uitvaarten?

Het gebouw bestond vooral uit kleine opbaarruimtes en familiekamertjes, die omgetoverd moesten worden tot een grote kerkzaal. Om zover te komen werden er heel veel muren weggehaald.

Drie kleinere zalen bleven over. Een is ingericht als christelijke bibliotheek met daarachter een gebedsruimte. De andere twee zijn multifunctionele ruimtes, voor vergaderingen en kinderwerk.

Koken en dineren

Een uitgebreide keuken was een grote wens van de Rankers, zodat groepen kunnen koken en dineren in de kerk. De wasruimte voor overledenen, die achter de keuken lag, werd verbouwd tot leefkeuken. Er kwamen doorgeefluiken voor het uitdelen van koffie op zondagmorgen.

Het dak is vervangen en beneden zijn extra toiletten gemaakt. De ruimte waar de chauffeurs van de uitvaartonderneming konden koffie drinken is nu een jeugdhonk. Op de eerste verdieping werden twee kantoorruimtes ingericht, zodat de huur van de etage aan de Vliegend Hertlaan kon worden opgezegd. De andere ruimtes boven worden verhuurd als kantoorruimtes aan maatschappelijke organisaties zoals de Weggeefbus en Zorgstichting Utrecht.

Houten deuren

Toen ze het gebouw in 2023 kochten, wisten ze nog niet dat het er zo uit zou gaan zien. “De plannen die we hadden, leken allemaal te duur en dus kozen we voor plan 0: we kopen het gebouw,

“ In de verkoop: lijkbaren, een koelcel en stapels rode stoelen

doen er niks aan en passen in de loop van de jaren telkens iets aan”, vertelt Van Veluw.

Er kwam een nieuw plan, dankzij een gemeentelid, met verstand van constructie en bouw. Hij onderzocht de mogelijkheden voor een verbouwing en vond een aannemer die de verbouwing voor een betaalbare prijs kon uitvoeren. Het geld voor verkoop en verbouwing werd bij elkaar geschrapt door eigen geld, leningen bij de Unie van Baptisten en gemeenteleden, fondsenwerving en het terugkrijgen van geld dat ze zelf ooit hadden uitgeleend. Daarnaast verkochten ze spullen die nog in het uitvaartcentrum stonden, zoals lijkbaren, de koelcel en stapels rode stoelen. Waar mogelijk gebruikten ze spullen opnieuw. Op verschillende plekken in het gebouw zijn de panelen van de houten deuren uit het uitvaartcentrum zichtbaar. Zij vormen de muur van het jeugdhonk en zijn verwerkt in het plafond van de multifunctionele ruimtes.

“

We moesten echt vertrouwen op God

Miljoen manuren

Voor de verbouwing was € 350.000 euro beschikbaar. “Dat lijkt veel, maar het is zo op”, weet Van Veluw. Daarom deden de gemeenteleden zoveel mogelijk zelf. “Er zit voor een miljoen aan manuren in de verbouwing.”

Via de kerkapp werden continu vrijwilligers gezocht, voor bijvoorbeeld het verplaatsen van het dakgrind of het schilderen van de muren. Dat was soms leuren en stressvol, verzuchten de beide bouwteamleden. “We zaten er als team weleens doorheen”, zegt Van Veluw. “Ik had soms het gevoel dat de grote kluscoördinator hierboven ons wilde testen. We moesten echt vertrouwen op God.”

Iedereen denkt mee

De gemeenteleden werden in elke stap meegenomen, via nieuwsbrieven, gemeentevergaderingen en filmpjes. Voordat het gebouw daadwerkelijk werd aangekocht, mocht iedereen het komen bekijken en z’n tips en tops opschrijven. “Dat is baptisteneigen”, zegt Vinck. “Iedereen denkt mee.” Er werd gestemd over het bouwplan, de financiën en de uiteindelijke aankoop. 97 procent van de leden wilde het gebouw kopen. De drie procent die tegen de aankoop stemde, knapte vooral af op de locatie, zegt van Veluw. “We zaten met ‘Nieuw Welgelegen’ midden in Utrecht, nu zitten we aan de rand. We zijn een regio-gemeente, met mensen uit Culemborg, Zeist, Maarn en Houten. Voor sommige mensen is deze nieuwe locatie echt te ver reizen.” Dat het gebouw aan de rand van Utrecht staat, met een enorm parkeerterrein ernaast, biedt kansen, ziet Vinck. Zij coördineert de verhuur van de

verschillende zalen aan externen, voor bijvoorbeeld vergaderingen, bijeenkomsten, diners of bruiloften. “Voor wie een locatie midden in het land zoekt, is dit goed bereikbaar.”

Aanloop

Omdat het gebouw op een bedrijventerrein ligt en niet in een woonwijk, lopen mensen niet zomaar binnen, afgezien van begrafenisbezoekers die de weg kwijt zijn. Vinck: “Die kunnen we vriendelijk te woord staan en verder op weg helpen. Het is mooi als we daarmee iets van Gods liefde kunnen laten zien”. Moeilijker is het om mensen in de aangrenzende wijk Overvecht te bereiken, vindt ze. “We zijn nu nog sterk gericht op verbouw en verhuur. De volgende stap is: hoe gaan we naar buiten treden? Hoe willen we van betekenis zijn in de wijk? Onze opdracht is uiteindelijk om mensen bij Jezus te brengen.”

SCHIPPERS
gevelwerken
erfgoed in restauratie

De Stapeling 10
8447GN HEERENVEEN
06-42253466
info@stucsteen.nl
www.schippersgevel.nl

HOEKMAN
Kantoor & Project

Levering in heel Nederland

Hoekman is uw leverancier van **tafels en stoelen** voor **kerk, vergaderzaal of consistorie**.

Maak een vrijblijvende afspraak bij u op locatie.
U kunt dan kennismaken met onze **kwaliteit en jarenlange ervaring**.

Noordzandstraat 34 | 4401 CG Yerseke | T 0113 572907
M 06 53154711 | E info@piethoekman.nl | www.piethoekman.nl

Kerkverwarming

Aangepaste Techniek voor u kerk

Dom van Aken, sinds 1912 voorzien met en Mahr-Kerkverwarming

MAHR
Heizung Klimatechnik seit 1841

- _ individuele oplossingen voor verwarmings en klimaat techniek
- _ duurzame concepten gecombineerd met en laag mogelijk behoefte aan energy
- _ eigen productie op maatwerk en service uit een hand
- _ bijzonder Know-How van klimaat controle en **verwarming van kerken**
- _ **MAHR-Actherm®** – eigen regeltechniek voor individuele oplossingen.
- _ vrijblijvend en competent advies door onze medewerkers in heel Europa

nederlandstalig
+49 171 3044 790
info@mahr-heizung.de
www.kerkverwarming-mahr.nl

66

Het zingen is nu zoveel mooier

Thuiskomen

Het hebben van een eigen gebouw voelt als thuiskomen, zegt van Veluw. “Nieuw Welgelegen was een sporthal waar we twee uur per week waren. Hier kunnen we met Kerst in de kerkzaal een eigen kerstboom neerzetten en eigen versiering ophangen en laten hangen. We kunnen onze eigen activiteiten organiseren, zonder dat we afhankelijk zijn van andere partijen.”

“Er is bizar veel ruimte”, vult Vinck aan. Hij is enorm blij met het geluid in de nieuwe kerk. “In de sporthal werd

het geluid erg gedempt. Het zingen op zondag is nu zoveel mooier. Je hoort iedereen meezingen. Dat zorgt ook voor verbondenheid.”

Vinck is zo’n vijftien jaar lid van de Rank en heeft al die tijd gekerkt in ‘Nieuw Welgelegen’. Ze miste een eigen gebouw niet, maar ziet nu wel hoe de gemeente tot leven komt op de nieuwe, eigen plek. “Het idee dat God ons op het oog heeft om hier iets te gaan uitstralen, geeft veel energie. Dat je bijzondere diensten, zoals dopen, in je eigen gebouw kunt houden. Dat gevoel is niet helemaal in woorden te vatten.”

Nog 170 klussen

De nieuwe locatie vraagt meer werk en inzet van kerkleden en dat wordt nog weleens onderschat. Er moet worden schoongemaakt en geklust en er is onderhoud aan het gebouw en de

tuin, waar ze vanuit de kerkzaal op uit kijken. Daarnaast zijn er gastheren en –vrouwen nodig als de kerk wordt verhuurd aan externen.

Dat is nog een zoektocht, weet Vinck. “Zijn er genoeg mensen die willen openen en sluiten? Kunnen de huurders zelf het geluid regelen, en zo niet, wie kan dan helpen? Hoe werken gastheren en gastvrouwen samen?”

De grootste klussen zijn gedaan. De samenkomsten kunnen plaatsvinden. Het bouwteam is ontslagen. Toch ligt er nog veel werk. Van Veluw, inmiddels lid van het beheerteam: “Ik heb een lijst van 170 klussen die nog gedaan moeten worden. Van plintjes kitten en gaatjes vullen van de tegels in de keuken tot de brandmeldinstallatie vervangen en beamers installeren in alle ruimtes. “Ik denk dat we er nog wel een jaartje of vijf mee bezig zijn.”

Locaties

Naast de locatie Daelwijck komt de baptistengemeente De Rank ook samen in het Nova Collega in de nieuwe wijk Leidsche Rijn en De Hoeksteen in Vianen. In Daelwijck komt op zondagmiddag om 13.00 uur een Perzischtalige baptistengemeente samen.

Vanaf nu verkrijgbaar!
Live ondertiteling en live vertaling in alle talen mee te lezen via de app
Bel voor een demo

“Wij vertalen uw wens naar een passende installatie”
Baars Audiovisueel is hét adres voor een op maat gemaakte audiovisuele installatie speciaal voor uw kerk!

- Eenvoudige bediening
- Sprakverstaanbaarheid
- Hergebruik van goede apparatuur
- Bedrijfszekere installatie
- Training en nazorg

BAARS AUDIOVISUEEL
www.baarsav.nl | 085 0230 444 | info@baarsav.nl

KLIMAATSERVICE HOLLAND BV

Onze specialisatie is kerkventilatie
www.klimaatservice.nl

Met focus op comfort en duurzaamheid

Hengelo: muziekschool wordt (weer) kerk

In 1976 werd de Waterstaatskerk, net buiten het centrum van Hengelo, buiten dienst gesteld en verkocht aan de gemeente. De kerk werd aula en concertzaal van de plaatselijke muziekschool. In 2016 kocht de Protestantse Gemeente Hengelo het gebouw terug.

Tekst en Beeld: **Kerkmagazine**

Eind november opende in de Waterstaatskerk de expositie ‘Twentse realisten’. De gelijknamige kunstenaarsgroep, verbonden met de creatieve werkplaats De Möllerwerf, richtte de tentoonstelling in. In kerk en foyer hangen tientallen werken in diverse formaten en stijlen. De kunstenaars verzorgen ook workshops. Zo begeleiden zij in september mensen met een hersenletsel in het maken van kunstwerken van gerecyclede materialen.

Ds. Sander Ris, predikant van de protestantse gemeente die er kerkt, is er blij mee: “Kunst kan een brug zijn tussen kerk en stad. Wij willen ontdekken hoe we ons kerkgebouw nog meer kunnen openen voor wat er in de stad leeft en nodig is. Kunst, creativiteit en sociaal samenzijn hebben in die zoektocht een hoofdrol.”

Waterstaatskerk

Ris: “In 1976 stopte het kerkelijke gebruik van het gebouw, waarna het in 1985 door de burgerlijke gemeente Hengelo werd aangekocht. Na een verbouwing was het vanaf 1991 in gebruik als auditorium en aula van de muziekschool. Aan de achterkant kwam er een grote foyer in de stijl van die tijd, met veel glas en een van binnenuit zichtbaar dak van ‘golfplaten’. Daarachter kwam een drie verdiepingen tellend kantoorgebouw. Bij de vorming van een Protestantse Gemeente gingen de drie wijkgemeenten samen naar dit gebouw, dat intussen was teruggekocht van de burgerlijke gemeente Hengelo. Elke Hengeloer kent dit gebouw als een muziekgebouw, waar ze zelf muziekles kregen of hun kinderen naartoe brachten voor fluit- of pianoles.”

“De lokale welzijnsorganisatie zegde toe om ruimtes in het pand te huren en te vullen met activiteiten. Dat werkte een paar jaar goed, totdat de welzijnsorganisatie zich moest terugtrekken. De enige activiteit is nog een sociaal dagprogramma voor mensen met niet-aangeboren hersenletsel, door Interakt Contour. Het laat zien hoe kwetsbaar zo’n constructie is.” Door de coronacrisis halveerde het kerkbezoek, ook dat nog. De exploitatie van het gebouw werd een uitdaging, lees: probleem. Volgens de prognose belandt de Protestantse Gemeente al over drie, vier jaar diep in de rode cijfers. De nieuwe koers moet daarin verandering brengen.

“*Elke Hengeloer kent dit gebouw als muziekschool*”

Teruggekocht

Het is bijzonder dat een kerkelijke gemeente een herbestemde kerk terugkoopt en opnieuw bestemd voor de eredienst en ander kerkelijk leven.

Rode cijfers

De Protestantse gemeente koos er destijds voor om ook de foyer en het kantoorgebouw over te nemen. Ris:

“*Wij draaien net quitte*”

COUP EEN WAARDIGE TOEKOMST VOOR UW KERKGEBOUW

Beheert u een kerkgebouw waarvan het toekomstig gebruik onzeker is? Het is een ontmoetingsplek, erfgoed en drager van betekenis. COUP helpt kerkeigenaren deze waarde te behouden en een duurzame toekomst te realiseren.

DIT BORGEN WIJ OP DRIE MANIEREN:

Haalbaarheidsonderzoek nevenbestemming of herbestemming

Wilt u de toekomst van uw kerkgebouw versterken met een aanvullende functie naast het religieus gebruik? Of wilt u een herbestemming verkennen? COUP onderzoekt de haalbaarheid van neven- of herbestemming, regelt subsidies en begeleidt alle ontwikkelfases.

Kwartiermaker richting nevengebruik

Van idee naar uitvoering: COUP helpt u bij elke stap richting nevengebruik van uw kerkgebouw. Wij begeleiden het hele proces tot een solide plan en gezonde exploitatie.

Marktbenadering bij verkoop

Staat u voor het moment om uw kerkgebouw over te dragen? Wij ontwikkelen een strategie om een passende partij te vinden die uw waarden en erfgoed respecteert en een toekomstbestendig plan heeft.

ONTMOET COUP OP DE KERKENBEURS

Op 20 en 21 maart zijn wij aanwezig op de Kerkenbeurs in Houten. U bent van harte welkom om onze presentatie en stand te bezoeken.

Bent u benieuwd wat kerkeigenaren over ons zeggen?

Scan de QR-code hiernaast.

Verhuurd

Kerkelijk kader werkt er hard aan om de beschikbare ruimte in het gebouw opnieuw te verhuren. Dat is deels gelukt. Op de bovenste verdieping heeft een muziekorganisatie een studio en oefenruimtes. Twee lokalen zijn verhuurd aan een uitzendbureau, voor personeel dat niet past in hun eigen pand. Interakt Contour gebruikt meerdere lokalen voor hun dagprogramma's.

Ris: "Wij draaien net quitte, soms wringt het. Aan de ene kant zou je willen dat de verhuur en het hosten van concerten en lezingen leiden tot meer inkomsten. Aan de andere kant belast je dan onze kerkelijke vrijwilligers nog meer. De inzet van kerkelijke vrijwilligers zou meer bezielend moeten zijn dan 'zorgen dat de zaak draait'.

In de toekomst willen wij groeien van de rol van faciliterende verhuurder naar inhoudelijke samenwerking en partnerschappen. Op een manier waarop onze culturele, sociale en geloofswaarden tot hun recht kunnen komen."

Houtje-touwtje

Een eerste poging daartoe is de samenwerking met De Möllerwerf, een creatieve werkplaats.

Ris: "Een van mijn voorgangers, Arend Wevers, was een predikant-kunstenaar, met een uitgebreid netwerk in de cultuur en een kerkelijke kunstcommissie. Ik heb geen verstand van kunst. De kunstmakers van de Möllerwerf moesten het nu zelf doen. Dat levert zowel facilitaire als inhoudelijke vragen op. Ik heb geen idee hoe je schilderijen ophangt, hoe de belichting moet zijn. De voorzieningen die wij hebben zijn nog te weinig professioneel. De grote panelen hier in de foyer worden nu gestut door twee statafels. Dat is nogal houtje-touwtje.

De kunstenaar gaven aan: als jullie dit vaker willen gaan doen, moet je investeren in een ophangstelsel en goede belichting. Wij zijn hierin nog wat naïef. Een bedrijf kwam kijken naar een kapotte lamp in de foyer. Wij hebben dan niet door dat dit direct wordt verrekend in de factuur. Ben je zo een

paar honderd euro kwijt aan een lamp met waterschade."

Een topstuk in de expositie kreeg uiteindelijk een plaats voor een groot raam in de foyer. Een passende plek, totdat vrijwilligers de kerststukjes voor ouderen ervoor zetten. Een museum zou het anders doen.

Gebakjes

Inhoudelijk bemoeide de kerk zich niet met de kunstwerken, de kunstenaars waren vrij om hun werk te laten zien.

Ris: "Wij leren veel van hun aanpak. Als kerk moeten wij er zelf beter over nadenken hoe wij het willen. Onze zoektocht is hoe het getoonde werk nog beter kan aansluiten bij onze identiteit als kerk en geloofsgemeenschap. Of wellicht andersom: hoe wij beter aansluiten op hun kunst. Zodat kunst en geloof dichterbij elkaar komen.

Dat zit 'm soms in kleine details. In de kerk hingen twee schilderijen van gebakjes op een plek waar mensen er als het ware tegenaan liepen. Ik zag dat op de dag voor Gedachteniszondag. Kom je om je geliefde overledene te gedenken,

Ds. Sander Ris

hangen daar twee vrolijke gebakjes! De kunstenaars waren het met me eens. Wij vonden een andere plek voor de twee vrolijke taartjes. Ik dacht bij mezelf: ben ik nu als predikant aan het zeuren of is dit juist een goede ingreep?

Voor de komende veertigdagentijd heeft onze eigen kunstcommissie werk uitgezocht. Het wordt onder andere een kruiswegstatie van de Joodse kunstenaar Hans Gerversman uit Utrecht, een overlevende van de concentratiekampen. Hij plaatst Jezus in de context van de kampen. Bij de statie van opstanding vallen de SS-soldaten neer in het verblindende licht terwijl de opgestane Jezus de door het naziregime opgelegde Jodenster draagt.

Voor volgend jaar zou ik graag de Möllerwerf-tentoonstelling 'Rejected' hierheen halen, met foto's van het RAWfoto-collectief, een groep kunstenaars die mensen met een beperking of terminale ziekte op een hele kwetsbare manier fotograferen. Kunst, pijn en afwijzing komt dan denk ik heel mooi samen met de weg van Jezus."

Rode loper

De samenwerking verliep goed. Bij de opening rolde de organisatie een prachtige rode loper vanaf de straat over de trap de klassieke kerk binnen, een mooie vondst. Daarna leenden zij de loper uit voor de kerstnachtdienst.

"De gevel van de kerk biedt weinig mogelijkheden om reclamebanieren op te hangen. De Möllerwerf plaatste voor de kerk een bescheiden steiger, met een aankondiging van de tentoonstelling. Kosten: een kleine duizend euro. Daar kon rond Kerst de aankondiging van de kerstnachtdienst overheen. Ik hoop dat wij als kerk de steiger over kunnen nemen, het is zo'n goede vondst."

Mediabeleid

"Media-technisch en publicitair zijn zij ons minstens tien stappen vooruit. Persberichten, logo, naamsbekendheid, titel, kern van de boodschap; allemaal voor elkaar. Eerlijk gezegd lieten wij ons

daardoor overvallen. Kort daarna bood een buurman uit de appartementen naast de kerk aan om te helpen bij het ontwikkelen van eigen plannen." Ris maakte al een eerste versie van een laagdrempelige flyer over de kerk, die bezoekers van de tentoonstelling mee kunnen nemen.

Een eigen publiciteitsbeleid als kerk is nodig om verwarring te voorkomen. Het Hengeloos Weekblad koos als kop bij de huidige expositie: 'De Waterstaatskerk heeft een nieuwe bestemming gekregen'. Feitelijk onjuist, niet handig en te voorkomen wanneer wij als kerk goed weten wat we precies willen communiceren. 1Twente had het beter begrepen met 'Geloof en kunst vinden elkaar in een nieuwe kunstzaal in de Hengelose Waterstaatskerk'."

Kunstzaal

Want een nieuwe kunstzaal, dat is de kerk zeker. Je ziet het direct bij binnenkomst: de sfeer van de Muziekschool hangt er nog. De stoelen staan vandaag nog in de opstelling waarin het Twents Fanfare Orkest de

Foyer

De kerkelijke gemeente maakt dankbaar gebruik van de foyer. Ris: "Na de kerkdienst, rond kwart over elf, zit ik hier tot pakweg kwart voor een. Er wordt stevig koffie gedronken. Alles zit vol, met groepjes mensen. Van nieuw-ingekomenen: krijgen we terug dat de gastvrijheid hier groots is. Er zijn mensen die je welkom heten, er is altijd wel een lief iemand die je wegwijs maakt in de kerkdienst. En na afloop is er altijd wel iemand om koffie mee te drinken."

In de foyer vinden kerkelijke activiteiten, zoals gemeenteavonden, gespreksavonden en lezingen, een Soep-In en het Breicafé Waterstaatskerk.

Nu is het moment...

om uitvoering te geven aan
de Kerkenvisie.

Nu de Kerkenvisies in veel gemeenten zijn afgerond is het tijd om plannen om te zetten naar de praktijk. Bij Klement Rentmeesters geloven we dat religieus erfgoed pas écht toekomst krijgt wanneer visie wordt omgezet in daden. Van herbestemming tot verduurzaming, van subsidie voor onderhoud of restauratie tot verkoop: wij begeleiden het hele proces. Niet alleen in advies, maar ook in de uitvoering. Met respect voor het karakter en de betekenis van deze bijzondere plekken geven wij de toekomst van religieus erfgoed opnieuw vorm.

Want het leven na de Kerkenvisie bestaat uit keuzes, afstemming, draagvlak en concrete stappen. Onze kracht ligt in het verbinden van erfgoedwaarde aan nieuwe functies, waarbij behoud en ontwikkeling hand in hand gaan. Zo maken we samen ruimte voor de toekomst op plekken met historie. Hierdoor is de Kerkenvisie voor veel kerken geen einde van een tijdperk maar het begin van een nieuwe bestemming.

Wij staan op 20 en 21 maart op de **Kerkenbeurs in Houten, stand A47.**

Klement Rentmeesters.
Voor de toekomst van uw monument.

Bezoek
onze stand op de
Kerkenbeurs op
20 en 21 maart!

Klement
RENTMEESTERS

Bel ons: 043 32 33 511 of ga naar

www.klement-rentmeesters.nl/
religieuserfgoed

Vestiging Vught
Landgoed Muyskerk
Maurick 1, 5261 NA Vught

Vestiging Gulpen
Rijksweg 4, 6271 AE Gulpen

- Makelaardij
- Beheer en exploitatie
- Herbestemming en verduurzaming
- Restauratie en transformatie
- Groen erfgoed
- Subsidies
- Grondzaken

Scan de QR code of ga
naar bovenstaande URL

repetitie voor haar kerstconcert hield. Er is een mooi toneel, het rode pluche doet denken aan een theaterzaal. De akoestiek is goed, dankzij de Muziekschool. Dit is een prima plek om een kerkdienst te houden én te genieten van kunst en cultuur. Langs de wanden, tot op de galerij, hangen de kunstwerken van de Möllerwerf. De manier van exposeren is rommeliger en minder gelikt dan in een museum, maar voor een eerste keer aanvaardbaar. Hier en daar worden de mogelijkheden beperkt door de monumentale status van de kerk. Voor de kunstenaars is het een grote stap vooruit. Hun huidige pand is nu een weliswaar mooi verbouwde loods, maar ligt op een afgelegen bedrijventerrein buiten de binnenstad, waar minder mensen komen.

Kerkdienst

Ris: "Begin december hield ik in onze kerkdienst de overweging, samen met Irma Bruggeman, de directeur van de kunstwerkplaats. Het was een mooie dienst, in een gevulde kerk. Er waren ook met mensen die we niet eerder zagen. Irma had vanuit haar deskundigheid een mooi verhaal bij de tekst uit Jesaja, over de leeuw die bij het lam ligt. Een stagiair van De Möllerwerf is een jonge vrouw in transitie, een transgender voor wie het moeilijk was genoeg stageplekken te vinden. Zij werkt hier nu een aantal uur per week, een enorme verrijking voor ons. Voor sommige mensen is dat misschien even wennen. Wij zijn als kerk inclusief en tegelijkertijd moeten we er eerlijk over kunnen praten als het spanning geeft.

Dat komt allemaal bij ons in huis dankzij de expositie! Het brengt veel op gang."

Ook in Hengelo is nagedacht over de oprichting van een zelfstandige stichting die de Waterstaatskerk kan exploiteren. Het biedt mogelijkheden om subsidies te krijgen die een kerk misloopt en ontzorgt de kerkelijke gemeente. Aan de andere kant komt de geloofsgemeenschap op afstand te staan en verliest zij aan invloed en zeggenschap. Goede afspraken helpen daarbij, voorbeelden genoeg waar deze constructie uitstekend verloopt. Denk: Grote Kerk Apeldoorn, Stevenskerk Nijmegen, Barbarakerk Culemborg.

Waterstaatskerken

'Waterstaatskerk' is een gangbare naam voor Nederlandse kerkgebouwen, gebouwd tussen 1824 en 1875 met financiële steun van de landelijke overheid. Het zijn er rond de 154.

In 1824 werd een regeling ingevoerd om een einde te maken aan conflicten tussen katholieken en hervormden over het bezit van oude kerken. Officieel waren katholieke kerken, in bezit genomen door hervormden, teruggegeven aan de katholieken. Maar hervormden weigerden de kerken af te staan. Besloten werd dat elke kerk in handen bleef van het genootschap dat de kerk op dat moment in bezit had. Ter compensatie gaf de overheid ondersteuning bij de bouw van nieuwe en het herstel van oude kerken.

Ontwerp en bouw van dergelijke kerken was onderhevig aan de goedkeuring en controle van de overheid. Het is niet zo dat het begrip Waterstaatskerk gebonden is aan een bepaalde bouwstijl. Talloze kerken die in die tijd buiten de regeling gebouwd worden kennen eenzelfde stijl: het neo-classicisme, de destijds internationaal toonaangevende bouwstijl in Nederland. Toch is de naam Waterstaatskerk vooral verbonden aan een variant die wordt gekenmerkt door een versierde voorgevel met (vaak puur decoratieve) pilasters en een timpaan met daarboven. Omdat er weinig geld beschikbaar was, bleef het bij een kleine, meestal houten klokkentoren. Aan dat profiel voldoet de Waterstaatskerk in Hengelo.

Bron: Wikipedia

MONUMENTALE RAMEN • (KERK)RAMEN • BUITENDEUREN • BINNENDEUREN

ERINGA GELUID: ALTJD DE HELPENDE HAND

Beleef Geluid- en Muziekweergave met zeggingskracht.

Kan "redelijk goed" nog beter?

Complete generaties zijn er mee opgegroeid:
Apparatuur inkopen voor de laagste prijs.
Aansluiten. Doet 'ie het? Soms nog de vraag:
Kunt u mij allemaal verstaan?

Maatwerk = Vakwerk

Echter: iedere ruimte heeft een eigen specifiek karakter, waarbij eisen gesteld worden aan de geluidweergave. Eringa Geluid / Eringa Facilitair specialiseert zich op het gebouw-gebonden optimaliseren van uw audio-installatie: samen met u bepalen we de (meer)waarde van verschillende testcombinaties.

1. SPECIALE AANDACHT VOOR TOEHOORDERS MET EEN "AFNEMEND GEHOOR"
2. LUIDSPREKERTECHNIEK DIE MINDER "LAST" HEEFT VAN RUIMTEGALM
3. MUZIEKBELEVING: VRAAG GERUST EEN PROEFOPSTELLING
4. ALTIJD DE HELPENDE HAND: "DICHTBIJ IS HET BEST"

advies verkoop technische service
Het EringaGeluid

hifi audio & audiovisuele techniek • advies & technische service

Oostergrachtswal 109,
8921 AC, Leeuwarden info@eringa.eu
T. 058 213 87 87 info@eringafacilitair.nl
M.06 3037 6447 (24/7) www.eringa.eu

Yamaha - K-Array - Monacor - Aparte
Sennheiser - D P A - Dateq

VELLEMA
TORENUURWERKEN

Passie voor mens en techniek!

Vellema Torenuurwerken

Dé specialist op het gebied van onderhoud, reparatie, restauratie of vervanging van:

- ✓ Luidklokken, slaghamers, klepels en luidmotoren
- ✓ Wijzers, wijzerplaten en aandrijvingen
- ✓ (Led) verlichting op wijzers en wijzerplaten
- ✓ Monumentale uurwerken
- ✓ Automatisch gewichten-opwindsysteem
- ✓ Slingervangstelsel t.b.v. tijdcorrectie van monumentale uurwerken
- ✓ Moederklokken met DCF-ontvanger

Ook voor het verzorgen van periodieke smeer- en inspectiebeurten aan de klokken- en uurwerkinstallaties kunt u bij ons terecht

Vellema Torenuurwerken B.V.

Grienedyk 48, 9074 AC Hallum
0518-432299
www.torenuurwerken.nl
info@vellema.nl

HOE BEREIKT U KERKEN?

Lift mee op het succes van Kerkmagazine!

De advertenties worden zeer goed bekeken door de lezers. Dat blijkt ook uit de zeer trouwe groep adverteerders in Kerkmagazine.

De advertentieverkoop is in handen van ER-Communicatie.

Ed en Sonja Rothuis adviseren u graag!

06 2702 8877

info@er-communicatie.nl
www.er-communicatie.nl

Uw administratie sneller en eenvoudiger?

Dat is onze uitdaging!

Onze software is altijd actueel en up-to-date. Hiermee kunt u uw gehele financiële administratie (laten) verzorgen, zo eenvoudig mogelijk. We investeren veel in het (semi-)automatisch inboeken van facturen en bankafschriften. Ook iets voor u? KKA werkt voor kerken en doet dit zonder winst-oogmerk. Inmiddels hebben we ruim 500 tevreden opdrachtgevers. Waar kunnen wij u mee helpen?

Ons professionele administratiekantoor ontzorgt uw kerkelijke gemeente

KKA
Administraties & Advies
SilasGroep.nl/kka
T 085 - 890 21 10

KKA is onderdeel van de Silas Groep

Uw kerkelijk onroerend goed professioneel beheerd?

Dat is onze uitdaging!

Wij ontzorgen uw kerkelijke gemeente en beheren uw grond of gebouwen. We zorgen voor goede juridische overeenkomsten, monitoren lopende contracten, passen deze aan waar nodig en verzorgen correcte berekeningen van de jaarlijkse toegestane verhogingen. Wij werken voor kerken en doen dit zonder winst-oogmerk. KKG heeft 515 tevreden opdrachtgevers waarvoor wij 13.619 ha grond beheren.

Uw rentmeester en makelaar in kerkelijk onroerend goed

KKG
Rentmeesters & Makelaars
SilasGroep.nl/kkg
T 085 - 890 21 10

KKG is onderdeel van de Silas Groep

Een goede toekomst voor uw kerkgebouw?

Dat is onze uitdaging!

Het bezit van kerkelijk onroerend goed kan ingewikkelde en emotionele vragen opleveren. Soms zijn verkoop, een alternatieve bestemming of ontwikkeling van vastgoed een oplossing. Wij ontzorgen uw kerkelijke gemeente, adviseren, bemiddelen bij aan- en verkoop en taxeren kerkgebouwen en ander kerkelijk vastgoed. Zonder winst-oogmerk, op een manier die bij u past. Wat kunnen wij voor u betekenen?

Uw rentmeester en makelaar in kerkelijk onroerend goed

KKG Adviseurs
Rentmeesters & Makelaars
SilasGroep.nl/kkg-adviseurs
T 085 - 890 21 10

KKG Adviseurs is onderdeel van de Silas Groep

Uw HR en salarisadministratie eenvoudig en op orde?

Dat is onze uitdaging!

Onze software is altijd actueel en up-to-date. Binnen uw eigen portaal kunt u uw gehele salarisadministratie en alle HR-zaken (laten) verzorgen. Uw medewerkers kunnen zelf hun verlof en declaraties inbrengen. Dat scheelt u veel boekwerk! Wij werken voor kerken en doen dit zonder winst-oogmerk. Ons salarisbureau heeft ruim 700 tevreden opdrachtgevers. Bent u de volgende?

Ons professionele salarisbureau ontzorgt uw kerkelijke gemeente

KKA
Administraties & Advies
SilasGroep.nl/kka
T 085 - 890 21 10

KKA is onderdeel van de Silas Groep

Fondsen werven voor onze kerk? Onzin! Of toch niet...?

2Select adviseert, traint/coacht, of ontzorgt bij fondsenwerving en alles eromheen.

Staat u met uw kerk(gebouw) voor deze uitdaging:

- restauratie / renovatie
- toegankelijkheid verbeteren
- verduurzamen
- herinrichting / multifunctioneler maken
- nieuwe / meer passende uitstraling geven

DOE DE TEST ga naar www.2Select.nl

Ook voor restauratie van orgels, het aanstellen van een kerkelijk werker of de kosten van vernieuwend kerkenwerk kan fondsenwerving een oplossing zijn.

nellekeslaats@2select.nl (tel: 06-20534494)
bertramwestera@2select.nl (tel: 06-49910341)

Smash AV

AV-Design | Concert Facilities | Event Support

www.Smash-AV.com
info@Smash-AV.com
038-3332973

Stoelen

- # Kerkzaal
- # Consistorie
- # Vergaderruimte
- # Ontvangstruimte
- # Jeugdruimte

Tafels

- # Kerkzaal
- # Consistorie
- # Vergaderruimte
- # Ontvangstruimte
- # Jeugdruimte

Kerkstoelen.nl
Tel. 0183 745353

HET VERLEDEN IS
WAARDEVOL

DE TOEKOMST OOK

WIJ DENKEN GRAAG MEE
OVER DE TOEKOMST VAN
UW KERKGEBOUW

MOONS
ARCHITECTEN & ERFGOEDADVISEURS

Martinuskerk Arnhem duurzaam verbouwd

Begin september 2025 vond in de Martinuskerk in Arnhem de eerste viering plaats na een vier maanden durende verbouwing.

Tekst: **Kerkmagazine** | Beeld: **Martin van der Hoek**

Tijdens de verbouwing hield de parochie haar vieringen in een van de bijgebouwen van de kerk. Pastoor Tuan Nguyen: “Wij hebben vier maanden lang moeten uitwijken naar bijgebouwen van de kerk. Dat was behelpen, maar gelukkig bleef de gemeenschap bij elkaar”. De Sint Martinuskerk is de enige nog in gebruik zijnde katholieke kerk van Arnhem-Noord. Verder is er alleen de Lucaskerk in Elden, Arnhem-Zuid. De restauratie begon na Pasen en duurde tot oktober. De kerk was op tijd klaar voor de viering van haar 150-jarig bestaan.

Warmtepompen

De verbouwing was gericht op duurzaamheid en noodzakelijk vanwege de oplopende energierekeningen. Er kwam vloerverwarming met warmtepompen. Alle lampen werden vervangen door LED-verlichting. Alle kabels werden netjes weggevoerd. In één moeite door werd schilderwerk uitgevoerd en kwamen er nieuwe deuren. Al jarenlang kampte de parochie met een torenhoge gasrekening, vertelt Bart Kamps (76), bestuurslid van de Sint Martinuskerk, aan De Gelderlander. “Wij verstookten hier jaarlijks 16.000 tot 20.000 kubieke meter gas. Daarmee brachten we de verwarmingsinstallatie op temperatuur, maar een groot deel van die energie ging verloren door allerlei lekken in de kerk. Dat was verspilling en daarom hebben we een verduurzamingsplan opgezet.”

Comfort

De kerk wilde door over te stappen naar energiezuinige opties zoals electriciteit van het gas af. Zo worden er stralingsvloeren neergelegd en wordt overgestapt naar energiezuinige ledverlichting. Op deze manier krijgt de kerk een veel duurzamer karakter. Dat gaat wel ten koste van comfort. Kerkbezoekers doen er goed aan om hun jas mee te nemen naar een viering, vertelt Kamps. “De tijd dat je tot 20 graden kon stoken is voorbij. Wij moeten accepteren dat we dat stukje comfort missen.” Het plan voor de restauratie en verduurzaming van de kerk loopt al een aantal jaar. De verduurzaming brengt aanzienlijke kosten met zich mee, vertelt Kamps. “Dan hebben we het over ongeveer 7 ton. Dat is veel geld, maar gelukkig wordt ongeveer 70 procent betaald door subsidies en andere hulpfondsen.” De rest van de rekening is voor de parochie zelf. Dat lukt, met dank aan de loyale kerkgangers, zegt Angelique Martina van de locatieraad van de kerk. “Kerkleden zijn vrijgevig, ook omdat het iets is wat je kunt zien. Zij hebben ook baat bij een mooie en duurzame kerk.”

Landmark

Kamps benadrukt het belang van de restauratie. “Iedere Arnhemmer

kent de Martinuskerk. Het is echt een oriëntatiepunt. In 1875 begon de uitbreiding van Arnhem met de bouw van deze kerk, waarna de Steenstraat, het Spijkerviertel en de weg naar Velp bebouwd werden. Daarom is het ook zo belangrijk dat de kerk er netjes bij staat.” Het karakter ‘landmark van Arnhem’ moet bij de gerestaureerde kerk weer naar voren komen, vertelt Kamps. “Het is een plek waar mensen iets kunnen vinden, een plek van rust en geborgenheid in een steeds harder wordende maatschappij. Hier kun je ontsnappen aan het drukke stadsgevoel en binnenkomen in een ruimte die indruk op je maakt.”

Congres ‘Het kerkgebouw van de volgende generatie’

Hoe ziet het kerkgebouw van 2050 eruit?
Welke behoeften hebben nieuwe generaties als het gaat om een vierplek?
Hoe zien zij de toekomst van het kerkgebouw?

Vier experts belichten vanuit hun eigen, onderscheidende invalshoek hun visie op het kerkgebouw van de volgende generatie. Na de pauze nemen zij één leden van de jongere generatie plaats in een panel voor een discussie met alle aanwezigen.

Kosten: € 45,00 p.p. incl. koffie/thee en goedverzorgde lunch. **Met code KB26KM € 10,00 korting via website. Na afloop heeft u ook gratis toegang tot de Kerkenbeurs.**

Vooraf aanmelden via de website van de Kerkenbeurs is noodzakelijk.

Vrijdag 20 maart 2026
9.30 uur - 12.30 uur
Expo Houten

donatus
verzekert kerken en monumenten

Hoofdsponsor:
Donatus Verzekeringen

KERKENBEURS
NEDERLAND 2026
www.kerkenbeurs.nl

Bronnen: Omroep Gelderland en De Gelderlander

Ontmoetingskerk Doorwerth

NIEUWE AUDIOVISUELE INSTALLATIE IN DE ONTMOETINGSKERK VAN DOORWERTH-HEVEADORP

Het kerkgebouw is recent verbouwd. Verschillende technische installaties zijn gemoderniseerd maar ook de indeling van de kerk is aangepast. De opstelling is een kwartslag gedraaid. Schaapsound heeft de geluidsinstallatie en video-apparatuur vernieuwd en alles optimaal afgestemd op de nieuwe indeling. De geluidsinstallatie is geschikt voor spraak- en muziekweergave en wordt bediend via een overzichtelijk touchscreen.

De liturgie wordt gepresenteerd op twee grote displays. De livestream wordt gemaakt met meerdere bestuurbare camera's in combinatie met onze unieke ESD bedieningssoftware. Alles bij elkaar is het resultaat erg mooi geworden!

Kerkgeluidsinstallaties | Presentatie/KerkTV | Akoestiek | Netwerk/wifi | Verlichting | Domotica

info@schaapsound.nl
Tel: 085 - 066 3333

Zwolle | Ridderkerk | Biezeling
www.schaapsound.nl

Kaader kerkadvies

Oude gebouwen Nieuwe tijden?

Doordat wij de kerkelijke wereld van binnenuit kennen, kunnen wij het juiste licht op uw vastgoedvragen werpen en nieuw perspectief bieden waar dat niet (meer) lijkt te zijn.

- ▣ Kerkenvisie
- ▣ Breder gebruik
- ▣ Herbestemming
- ▣ Afstoot
- ▣ Uitbreiding
- ▣ Nieuwe locatie
- ▣ Ander kerkelijk gebruik

Kampen | Rotterdam | 06 24491848 | info@kaader.nl | www.kaader.nl

UW KERK OOK DUURZAAM & ENERGIEZUINIG VERWARMEN MET INFRAROOD?

1

Tot **50% energiebesparing** vergeleken met traditionele luchtverwarming

2

Directe warmte én **warmtebuffering** door opwarming van massa

3

Komt in aanmerking voor subsidie via de **DUMAVA-regeling**

4

Snelle opwarming op momenten dat de kerk in gebruik is

5

Weinig **onderhoud**, lange **levensduur** en **fluisterstil** in gebruik

Na jarenlange ervaring in talloze kerken weten wij precies wat werkt. Met onze betrouwbare en efficiënte infraroodsystemen creëren we in elk kerkgebouw duurzame warmte en optimaal comfort. Interesse? **Maak vrijblijvend een afspraak.**

 078-8503031

 Lageweg 9 - 3299AL Maasdam

 www.easycomfortwarmte.nl

 verkoop@easycomfortwarmte.nl

Backstage AV biedt oplossingen op gebied van KerkTV, beamer-, presentatie- en geluidsinstallaties

Audiovisuele uitdagingen?
Wij helpen u graag!

038 750 2830
www.backstageav.nl

Backstage av
audiovisuele specialisten

LAKERVELD
Ingenieurs & Architecten

KLAAR VOOR DE TOEKOMST

- Restauratie
- Renovatie
- Herbestemming
- Verduurzaming
- Vastgoed onderhoud

LAKERVELD.NL

Kerkenbeheer actueel

Vondelkerk brandt af

Het was voorpaginanieuws op 2 januari 2026: de brand die in de vroege nieuwjaarsnacht de Amsterdamse Vondelkerk grotendeels verwoestte. Het NOS-journaal toonde de ineenstorting van de toren.

Begin januari is de oorzaak van de brand nog niet bekend. Omwonenden melden dat vuurwerk de oorzaak zou zijn, een van de scenario's die de politie onderzoekt. Na het uitbreken van de brand moesten diverse panden in de omgeving van de kerk worden ontruimd wegens kans op het overslaan van de brand.

Er is weinig meer over van het rijksmonument, maar de muren staan nog. Het neogotische gebouw stamde uit 1872, het was een ontwerp van architect P.J.H. Cuypers, die ook het Rijksmuseum en het Centraal Station van Amsterdam ontwierp. De oorspronkelijk katholieke kerk, gewijd aan het Allerheiligst Hart van Jezus, was tot 1977 in gebruik voor de eredienst. Daarna werd het een bedrijfsruimte voor kleine ondernemingen. Er vonden ook concerten plaats en de evangelische Liberty Church had de kerk haar religieuze functie weer teruggegeven door er haar vieringen te houden.

De huidige eigenaar Stadsherstel Amsterdam laat weten dat hij de kerk wil herbouwen. Op sociale media schreef burgemeester Femke Halsema: "Afgelopen nacht verloor Amsterdam één van haar meest intieme monumenten".

Bron: Trouw

Kerken als refugio's

Erg comfortabel is het niet, maar slapen in een kerk is in trek voor wandelaars en pelgrims. Alde Fryske Tsjerken telt zeventien kerken met de functie 'refugio', langs het Ziltepad.

In de oude monumenten is er plaats voor een sobere overnachting. Refugio is een Spaans woord dat 'toevluchtsoord of schuilplaats' betekent. Er zijn er vele refugio's langs 's wereld meest belopen pelgrimspad naar Santiago, de Camino. Ook langs Nederlandse langeafstand wandelpaden, zoals het Odulphuspad of het Bonifatius Kloosterpad. En langs het Ziltepad, dat voert van Noord-Groningen tot in Noord-Holland, langs de Waddenzee. De refugio's zijn eenvoudig ingericht. Lang niet altijd zijn er gordijnen, er staan wel twee of vier veldbedden of stretchers. Er is water, er is een toilet, koken kan er niet en wandelaars of pelgrims moeten hun eigen slaapzak meebrengen. Soms kunnen vrijwilligers van de kerk een ontbijt verzorgen.

In sommige kerken langs het Ziltepad is sprake van een vertienvoudiging van het aantal overnachtingen. In de Sint Nicolaaskerk in Eastrum sliepen in 2025 meer dan zeventig personen. Komend jaar wordt uitbreiding van het aantal refugio's langs het Ziltepad verwacht in Groningen en Noord-Holland.

Bron: Alde Fryske Tsjerken

Labyrint Oosterwijtwerd

Op tweede kerstdag 2025, vroeg in de ochtend, legden vrijwilligers een labyrint uit in het koor van de Mariakerk in Oosterwijtwerd, boven in Groningen. Geen kerststal, wel passend in de verstilde tijd rond Kerstmis.

De kerk meldt: "De lijnen liggen er stil en helder bij. Al lopend volgt je weg geen rechte lijn, maar een pad dat keert, vertraagt en je stap voor stap naar het midden brengt, en weer terug. Een andere manier van onderweg zijn."

Het labyrint bleef tot en met zondag 28 december liggen. De kerk was vrij toegankelijk en iedereen was welkom om binnen te lopen, even te vertragen en een eigen weg te gaan.

Een labyrint is een doolhof waar je niet kunt verdwalen. Het gaat in cirkelende bewegingen heen en terug naar het midden van het patroon. Veel middeleeuwse kerken hebben labyrinten in de vloertegels verwerkt, zoals de kathedraal van Chartres en de Notre Dame van Amiens. Het wandelen van een labyrint heeft een spirituele betekenis. Wie het loopt, hoeft niet op de route te letten: er is maar één weg.

Zo drukt een labyrint op een symbolische wijze uit dat christenen niet zullen verdwalen ondanks alle beproevingen en onzekerheden, omdat hun God hen leidt op de juiste weg.

Bron: Omroep Groningen

Kerk&co. Hart voor uw kerk

Met meer dan 7000 kerkgebouwen en meer dan 3500 kerktorens hebben we een rijkdom aan religieuze gebouwen in Nederland. Maar elke kerkrentmeester en elke parochiebestuurder weet dat deze rijkdom soms ook als een last kan voelen.

Kerk & Co ontzorgt en zoekt samen met u naar een duurzame en betekenisvolle toekomst van uw kerkgebouw. We ontdekken graag met u wat passende mogelijkheden zijn voor uw gebouw en locatie.

Kerk & Co. Experts in religieus vastgoed

Neem geheel vrijblijvend contact op:
085 - 0733057, info@kerkenco.nl of
bezoek onze website www.kerkenco.nl

Kerkenbeheer actueel

Nonnen Weert in de kou

Foto: L1

De zusters van klooster Maria Hart in Weert zitten in de kou. De verwarming doet het wel, maar het is veel te duur om het hele klooster te verwarmen. Renovatie is dringend nodig.

Acht zusters Birgittinessen verblijven dag en nacht in hun klooster. De jongste is 26, de oudste 80. Ze komen uit alle windstreken en willen hier niet meer weg. Het gebouw is hún eigendom, maar er is geld nodig voor een renovatie en dat hebben ze niet. Achterstallig onderhoud en slechte isolatie maken de problemen steeds groter. Het gebouw is een Rijksmonument uit de 19e eeuw. Via allerlei fondsen en potjes kunnen ze subsidie krijgen, maar daarvoor is wel een eigen bijdrage nodig.

De zusters hebben zelf al geschilderd en geklust, maar nu trekken ze aan de bel voor hulp. Hun Bed & Breakfast is vanwege de kou gesloten. En voor een bezoek aan hun kerststal willen de nonnen geen geld vragen. Volgens een recente berekening is er 850.000 euro nodig om de hele abdij te renoveren. Binnenkort start een inzamelingsactie. Van dat geld moeten CV-ketels worden vervangen en moet alles worden geïsoleerd.

‘Toren van Pisa’ in Beek

Foto: Orange Media (Dion Moonen)

Het herstel van de verzakte toren van de Sint Martinuskerk in Beek begint een half jaar later. Tijdens de voorbereidingen bleken extra maatregelen nodig om de stabiliteit van de toren te verzekeren.

Daardoor wordt het project bijna dubbel zo duur. In plaats van 1,2 miljoen euro gaat de renovatie naar verwachting 2 miljoen euro kosten. De ondergrond van de toren is dermate instabiel, dat hij steeds verder uit het lood komt te staan, tot in totaal ongeveer 50 centimeter. De toren, die begin 20e eeuw tegen de kerk is aangebouwd, trekt daardoor aan het kerkgebouw.

Als er niets gebeurt, kan dit ertoe leiden dat de toren instort en daarbij ook schade aan de kerk veroorzaakt. Daarom wordt de kerk gerestaureerd. Zo worden tientallen palen van 80 centimeter dik in de grond gespoten. Die komen in de oude betonnen fundamenteën en rond de toren. De werkzaamheden zouden eigenlijk in januari beginnen. Tijdens het funderen ontstonden er bewegingen in de toren. Er worden daarom nu eerst extra palen geboord om de toren tijdelijk te stabiliseren. Pas daarna worden de definitieve palen onder de kerktoeren geplaatst.”

Reliwiki naar 206.000 pagina's

De belangrijkste website op het gebied van Religieus Erfgoed, Reliwiki.nl, is de afgelopen twee jaar verrijkt met nieuwe data van het Programma Toekomst Religieus Erfgoed.

Dat programma wordt gecoördineerd door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE). Dankzij deze toevoeging ontstaat een nog accurater overzicht van religieuze gebouwen in Nederland. Het wordt dagelijks bijgehouden door vrijwilligers en maandelijks door meer dan 30.000 mensen bezocht. Reliwiki.nl is gratis toegankelijk, bevat ruim 200.000 pagina's en wordt maandelijks door meer dan 30.000 mensen bezocht.

Reliwiki bestaat sinds 2008 en groeide sinds die tijd uit tot een enorme dataset met ruim 180.000 foto's. Dankzij financiële en inhoudelijke bijdragen van het Programma Toekomst Religieus Erfgoed en sponsor Donatus is Reliwiki nu verrijkt met de 'Kerken Tellen'-database. Zo kunnen er cijfermatig meer conclusies worden getrokken uit de data, bijvoorbeeld over afstoting en herbestemming van kerkgebouwen in Nederland. Iedereen kan bijdragen aan de website door een profiel aan te maken op Reliwiki.nl. Er is altijd ruimte voor meer vrijwilligers die de database actueel houden en informatie en foto's van religieus erfgoed in hun buurt willen uploaden.

Bron: L1Nieuws

Bron: L1Nieuws

Meer informatie via www.Reliwiki.nl

Hoe klinkt dit in de kerk?

het geluidBuro

voor akoestisch advies: www.janbril.nl | www.geluidburo.nl

Bestel online op:
www.kerkkaars.nl

RELIGIEUZE
KWALITEITS
KAARSEN

Bekijk ons compleet assortiment
kwaliteitskaarsen op www.kerkkaars.nl
Wij verzenden uw bestelling
binnen 24 uur.

www.kerkarchitect.nl
nieuwbouw | verbouw | interieur

Marijkeweg 36 | 3253 BP Ouddorp
kerkarchitect.nl is een initiatief van [vankootenarchitectuur](http://vankootenarchitectuur.nl)

Ook tot **40% subsidie** voor de verduurzaming van uw kerk of verenigingsgebouw?

Veel kerkelijke organisaties vragen zich af of investeren in verduurzaming wel loont. Toch biedt juist dit kansen: structureel lagere energiekosten en een gebouw dat vaak breder inzetbaar is voor de gemeenschap. Met de DUMAVA subsidie neemt het Rijk een groot deel van de investering voor verduurzaming van kerk- en verenigingsgebouwen weg. Dat maakt verduurzamen financieel haalbaar én een realistische stap richting een toekomstbestendige exploitatie.

Belangrijk om te weten

- Deze subsidie geldt voor verschillende maatregelen, zoals isolatie van het dak, gevels, muren, vloeren, monumentenglas, voorzetramen en warmtepompen.
- De subsidie kan oplopen **tot wel 40%** van de projectkosten.
- Uitvoeringstijd is **maximaal 4 jaar**
- **Begin juni 2026** aanvragen indienen (**op=op!**)
- De pastorie valt buiten de DUMAVA-subsidie, maar daar zijn andere subsidies voor

Komt uw kerk- of verenigingsgebouw dit jaar ook nog in aanmerking voor DUMAVA-subsidie?

Vul de Quick-Scan in en kom er direct achter of uw kerk-of verenigingsgebouw ook in aanmerking komt. Dit kan via www.subsidiegezocht.nl/quick-scan-dumava-regeling/ of via de QR-code. Liever direct persoonlijk contact? Dan kunt u vrijblijvend contact zoeken met Erik-Jan Koers via 06-44364950 of mailen naar dumava@subsidiegezocht.nl.

Protestantse Gemeente te Wieringerwerf / Kreileroord

Om kerk De Samenstroom in Wieringerwerf, Noord-Holland, klaar te maken voor de toekomst is het CvK bezig met verduurzaming van het gebouw. Het plan is om over te gaan op een hybride warmtepomp met zonnepanelen en energiezuinige airco's. Rob Doppenberg, kerkrentmeester, vertelt: Wij dachten dat we 20% subsidie zouden kunnen krijgen, maar door de inspanningen van SubsidieGezocht wordt dat zelfs 40%."

Bantsiliek (Protestantse gemeente Bant)

Voor het isoleren van alle wanden, vloeren en het dak en voor ledlampen voor de theaterverlichting in de Bantsiliek in Bant. Gerard van Tilburg, voorzitter van de exploitatiecommissie: "Ik zie kerken worstelen doordat ze de kennis niet in huis hebben om subsidiepotjes aan te spreken. Met SubsidieGezocht was het een schot in de roos."

Meer informatie en voorwaarden zijn te vinden via www.subsidiegezocht.nl/regelingen/dumava/

Kerkenbeheer actueel

Domtoren: pech na recordjaar

Foto: Job Wierik

Voor de Utrechtse Domtoren begon het jaar niet goed. Op 7 januari viel aan de westzijde de minutenwijzer van het torenuurwerk naar beneden. En anders dan de naam doet vermoeden, weegt zo'n wijzer ongeveer 70 kilo.

Gelukkig raakte niemand gewond bij het incident. De wijzer kwam terecht op de balustrade onder de klok. De toren was ruim een jaar geleden eindelijk uit de steigers gekomen, na een restauratieproject van vijf jaar. Het bedrijf Royal Eijsbouts heeft uit voorzorg alle uurwerken van de Domtoren gecontroleerd. Daarbij bleken alle klokken veilig te zijn. De Domkerk had juist bekend gemaakt dat 2025 een topjaar is geweest voor het aantal bezoekers: 583.000 mensen bezochten als toerist het middeleeuwse kerkgebouw. Dat is een stijging van 15% ten opzichte van het jaar ervoor.

Bij de dagelijkse openstelling voor het publiek zijn meer dan 300 vrijwilligers betrokken. Zij verzorgen rondleidingen en educatie voor bezoekende schooljeugd.

Kerkbalans werft buiten de kerk

De jaarlijkse geldinzamelingsactie voor kerken, Actie Kerkbalans, zet dit jaar voor het eerst ook nadrukkelijk in op gelden werven buiten de kerk zelf.

Kerkbalans is een van de belangrijkste bronnen van inkomsten voor Rooms-Katholieke parochies en PKN-gemeenten. Met ingang van de editie 2026 zullen actief mensen buiten de eigen kerk worden benaderd voor een gift. Dat zal gericht zijn op mensen in de omgeving van de kerk. Zij zijn vaak geen lid, maar waarderen dikwijls wel het werk van de kerk en de activiteiten die daar plaatsvinden. Een andere reden voor een bijdrage kan zijn dat ze eraan hechten dat het vertrouwde kerkgebouw in hun buurt blijft bestaan en kan worden onderhouden. Jongeren vormen dit jaar een andere specifieke doelgroep. Tijdens de startbijeenkomst van de Actie Kerkbalans zei onderwijskundige Corine Nagel: "Je mag gewoon zeggen: genade is gratis, maar de kerk is dat niet. Geld hoort bij kerk-zijn en we mogen jongeren leren dat stabiele inkomsten voor een kerk noodzakelijk zijn. Met een kleine maandelijkse bijdrage vraag je niet het onmogelijke. In de kerk is het belangrijk dat jongeren volwaardig mee kunnen doen en daar hoort ook het nemen van financiële verantwoordelijkheid bij."

Kruiswegstaties in Singer Laren

Foto: Singer Laren

De bekende kruiswegstaties van schilder en tekenaar Jan Toorop uit de Bernulphuskerk in Oosterbeek zijn binnenkort voor het eerst in hun geheel buiten de kerk te zien.

De veertien werken maken deel uit van de tentoonstelling De werelden van Jan Toorop in Singer Laren. Het museum presenteert van 21 januari tot en met 10 mei meer dan tachtig werken, waaronder schilderijen, tekeningen, beelden en brieven, aangevuld met werk van tijdgenoten en navolgers. Volgens Singer Laren biedt de expositie een vernieuwde blik op een van de meest veelzijdige Nederlandse kunstenaars rond 1900.

Bijzondere aandacht gaat uit naar Toorops blijvende verbondenheid met zijn Javaanse en Chinese achtergrond. Zijn jeugd in Nederlands-Indië en ontmoetingen met verschillende culturen beïnvloedden zijn beeldtaal sterk. De kruiswegstaties, vervaardigd tussen 1916 en 1919, tonen zijn verfijnde techniek en expressieve lijnvoering en gelden als een hoogtepunt binnen zijn rooms-katholieke oeuvre. Dankzij veilige opslag tijdens de Slag om Arnhem in 1944 zijn de werken volledig bewaard gebleven.

Tekst: Bastiaan van Soest

Groenmarktkerk Haarlem kiest voor infrarood

De Groenmarktkerk in Haarlem is de 35e kerk in drie jaar tijd die overstapt op infraroodverwarming van Easy Comfort Infraroodverwarming. In het gebouw werden recent zes witte Avelon infraroodpanelen geplaatst.

Steeds meer kerkbesturen onderzoeken alternatieve verwarmingsoplossingen die beter aansluiten bij het daadwerkelijke gebruik van hun gebouw. Veel kerken worden namelijk slechts enkele momenten per week intensief gebruikt. Daardoor blijken traditionele verwarmingssystemen, die de volledige luchtmassa in een grote, hoge ruimte moeten opwarmen, vaak niet efficiënt. Infraroodverwarming biedt in dit soort situaties een passend alternatief, zegt Arjan Grootenboer van Easy Comfort Warmte. “Omdat infrarood niet de lucht verwarmt, maar direct de mensen en objecten in de ruimte, ontstaat er snel een voelbare warmte. Dit maakt het mogelijk om alleen tijdens diensten, repetities of bijeenkomsten gericht te verwarmen, zonder lange opwarmtijden of onnodig energieverbruik in het gehele gebouw.”

Energiebesparing

Daarnaast is infraroodverwarming stil, onderhoudsarm en relatief eenvoudig te installeren. Grootenboer: “Dat kan vaak zonder ingrijpende aanpassingen aan het kerkinterieur. Voor veel kerken resulteert dit in energiebesparing, lagere operationele kosten en een comfortabelere beleving tijdens gebruiksmomenten.” De Groenmarktkerk biedt sinds een jaar onderdak aan Re:connect, een evangelische gemeente.

 www.easycomfortwarmte.nl

Nieuwe geluid gereformeerde gemeente Tholen

De afgelopen periode vernieuwde Wesotronic Audiovisueel Professionals uit Barendrecht de centrale geluidsinstallatie van de Gereformeerde Gemeente van Tholen.

De bestaande apparatuur in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente aan de Dominee G.H. Kerstenstraat was na jaren intensief gebruik toe aan modernisering, stelt Pieter-Jan Donselaar van Wesotronic. “Om die reden zijn de hoofdversterkers, de ringleidingversterkers en de DSP-installatie (een digitaal systeem dat het geluid bewerkt, optimaliseert en nauwkeurig afstemt op de ruimte) volledig vervangen. Met deze upgrade is het systeem in de kerk weer helemaal up-to-date.”

Tablet

Een belangrijk onderdeel van het project was het verbeteren van de bediening en gebruiksvriendelijkheid. Donselaar: “Zo is het nu mogelijk om alle apparatuur en microfoons eenvoudig via een tablet te bedienen. Deze functionaliteit is beschikbaar in zowel de kerkzaal als de andere zalen eromheen. Daardoor kunnen de beheerders flexibeler inspelen op verschillende bijeenkomsten en groepsgroottes. Bijkomende voordeel is dat het geheel makkelijker schaalbaar is, er zijn veel meer opties in de bediening beschikbaar.” Het bedrijf uit Barendrecht rondde de werkzaamheden van de nieuwe installatie in de Rehobôthkerk in november af. De gemeente telt ruim 1300 leden.

 www.wesotronic.nl

Zorgstudio’s in kerk Heerhugowaard

Het historische gereformeerde kerkgebouw, op korte afstand van het station van Heerhugowaard, gaat onderdak bieden aan dagbesteding voor ouderen. Ook verrijzen er op het terrein van de kerk 45 zorgstudio’s.

Het voormalig gereformeerde kerkgebouw aan de Stationsweg in Heerhugowaard is sinds enige jaren in de handen van Carebeek. De eenvoudige zaalkerk met toren werd in 1917 in gebruik genomen. Ruim 20 jaar later werd het bedehuis verbouwd en kwam er naast een gaanderij in het gebouw ook een nieuwe voorgevel in de stijl van de Amsterdamse school. In 2008 vond de laatste kerkdienst plaats waarna de kerkzaal gebruikt werd als ontmoetingsruimte. Daarna maakte de gemeentelijke Kunstuitleen er jarenlang gebruik van.

Renoveren

Carebeek uit Ede kocht de monumentale kerk in Heerhugowaard. Eigenaar Patrick van Beek: “We hebben het plan om de kerk volledig te gaan renoveren. In het gebouw komt dagbesteding voor ouderen. Op het perceel, van ongeveer 4000 vierkante meter, gaan we 45 zorgstudio's realiseren.”

In november ontving Carebeek de vergunning van de gemeente, Lengkeek architecten en ingenieurs uit De Bilt tekende voor het ontwerp van de zorgstudio’s en de ombouwplannen van het kerkgebouw.

 www.carebeek.nl

BAVA bouwt kerkverlichting om

Nieuwe lampen in bestaande armaturen of heel doelgericht het podium uitlichten? Dat is allemaal mogelijk met de oplossingen van BAVA Light Concepts.

In 2010 leverde het bedrijf uit Den Haag voor een grote kerk in Zuid-Holland nieuwe lichtarmaturen. Vijftien jaar later klopte de kerk weer aan: kunnen dezelfde armaturen van LED-verlichting voorzien worden? Die vraag komt vaker voor, vertelt Belinda van Baalen van BAVA Light Concepts: “Nogal wat kerken willen de bestaande verlichting vervangen door LED-verlichting. Dat is namelijk energiezuiniger, duurzamer en voordeliger. Ook is LED-verlichting in meerdere kleuren leverbaar.”

Domotica

Bestaande lampen passen vaak goed in de stijl van het kerkgebouw of zijn een onderdeel van de architectuur van het bedehuis. Zomaar vervangen is dan niet mogelijk of gewenst. BAVA levert maatwerk. Belinda: “We maken kroonluchters op maat met indirect en direct licht. We leveren ook buslampen, een lamp zoals die vroeger veel voor kwam, maar dan in een nieuw jasje. Alle lampen zijn met domotica draadloos aan te sturen, zonder dat daar een ingrijpende verbouwing voor nodig is. Voordeel daarvan: iedere lamp is afzonderlijk te bedienen, zodat de beamer niet gehinderd wordt en camera’s genoeg licht hebben voor een beelduitzending.”

 www.kerkverlichting.nl

“Wij weten hoe belangrijk het is dat de techniek **altijd naar behoren werkt!**”

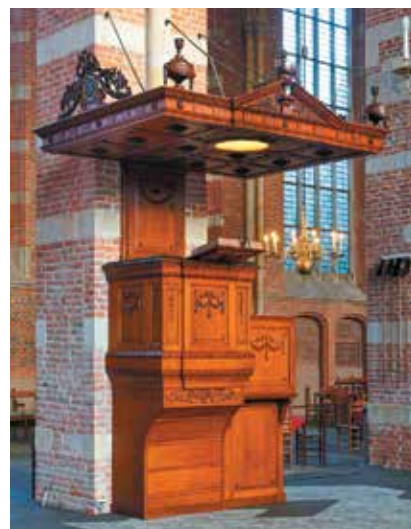
- Vaste audiovisuele installaties
- Adviestraject voor kerken
- Cursussen voor Kerktechnici

Bel voor advies: 0318 - 845 980

Kryptonstraat 22 | 6718 WR Ede | info@rdj-av.nl | www.rdj-av.nl

SINDS 1922
Hekkers & van 't Spijker

MEUBELMAKERIJ
GESPECIALISEERD IN
ANTIIEKRESTAURATIE

MOLENALLEE 5 - 7384 AM WILP / POSTERENK
TEL. 0571 - 26 20 07 - WWW.HEKKERS-SPIJKER.NL

Kerk met een verhaal

De kerk op de bult

Als ‘een licht op de standaard’, zo ziet de oecumenisch georiënteerde Heldringkerkgemeente, aangesloten bij de Protestantse Kerk in Nederland, zichzelf. Hun Witte Kerkje, wit sinds 1980, ligt op een heuvel aan de rand van het Veluwe dorp Hoenderloo.

Dat dit dorp bestaat, is in hoofdzaak te danken aan de predikant naar wie de kerk genoemd is: Ottho Gerhard Heldring. Hij zorgde voor een waterput, een school en een kerk voor de arme boerenbevolking.

Plaggenhutten

Rond 1800 is de omgeving van Hoenderloo nog een woest gebied, met zandverstuivingen, heidevelden en weinig bos. De eerste inwoners komen rond 1813. Het leven is er hard, mensen wonen onder armoedige omstandigheden in plaggenhutten. Het Klompenpad door en rond Hoenderloo (een aanrader!) voert langs een nagebouwde plaggenhut. Heldring is in 1827 predikant geworden in het Betuwse Hemmen. Hij zwerft graag door de Betuwe of over de Veluwe. Op de Veluwe zoekt hij in de grond naar oudheden en luistert hij naar de verhalen van de bewoners. Onder de indruk van hun nood besluit hij zich in te zetten om de leefomstandigheden van de mensen te verbeteren.

Waterput

In 1839 ontdekt hij het gehucht Hoender Loo: 24 plaggenhutten te midden van zand, heide én bloeiende boekweitakkers, golvende roggevelden en kleine groentetuinen. Wat ontbrak: schoon drinkwater, onderwijs en een plaats om samen hun geloof te belijden. In de geest van Jesaja wil Heldringh zich er voor inzetten dat ‘de

dorre vlakte zal bloeien als een roos’. In 1841 zorgt hij ervoor dat er een waterput komt, op de hoek Krimweg – Apeldoornseweg. Die put staat er nog steeds. In 1845 komt daarnaast, op zijn initiatief, een tweeklassige school waar al snel 60 kinderen les volgen. Op 1 mei 1854 gaat de Hervormde Gemeente van start, een jaar later komt de eerste predikant, ds. F. van Loenen. In 1858 wordt het kerkgebouw feestelijk in gebruik genomen. Op een geweldige plek: behorend bij het dorp en er tegelijk liefelijk bovenuit stekend.

School

De eerste officiële onderwijzer heet Bernard Gangel. Heldring vraagt hem een ‘dof’ en verwaarloosd meisje in zijn gezin op te nemen. Zodra dat bekend wordt, volgen er meer. De onderwijzerswoning

wordt te klein, er komt een ‘Christelijk Doorgangshuis’: Vollenhove, genoemd naar de oprichter ervan. Hieruit ontstaat later de Hoenderloo Groep, een instelling voor jeugdzorg en onderwijs, waar rond de 200 kinderen woonden die om verschillende redenen niet meer thuis konden wonen. De Hoenderloo Groep werd in 2020 opgeheven. Wat rest, is een ruim aangelegd parklandschap, met prachtige, karakteristieke woningen en groepshuizen, sportvoorzieningen en wandelpaden. Het eerder genoemde Klompenpad loopt over het voormalige instellingsterrein en langs de kerk op de bult.

Duurzame verlichting voor kerken

CLS is dé specialist in verlichtingsoplossingen voor kerken, zowel voor binnen- als buitenverlichting.

Onze LED armaturen passen perfect, omdatze:

- > Eenvoudig te bedienen zijn
- > Flickerfree zijn, voor video-opnames
- > 1-op-1 te vervangen zijn met uw huidige installatie

Neem contact op voor een vrijblijvend adviesgesprek!

CLS LED

Bijsterhuizen 2523
6604 LM Wijchen
026 326 36 76
info@cls-led.com
www.cls-led.com

Martinikerk Groningen
Schaapsound | Fotografie: Jaco Hoeve Fotografie

Martinikerk Groningen
Schaapsound | Fotografie: Jaco Hoeve Fotografie

Ontwerp & fabricage van LED verlichting in Nederland sinds 2002

Informatie: www.heldringkerk.nl
Klompenpad: www.klompenpaden.nl

**Duurzaam
verwarmen,
met respect
voor historie.**

Met bodemenergie, zonne-energie en slimme techniek zorgt KlimaatConcept voor duurzame warmte in kerken en monumentale panden. Zo worden zij toekomstbestendig zonder hun specifieke karakter te verliezen.

- Ontwerp, installatie en beheer
- Advies en begeleiding bij de planvorming
- Zelfstandig BRL 6000-21 gecertificeerd

KLIMAATCONCEPT
BODEM ENERGIE • WARMTEPOMPEN • AIRCONDITIONING

www.klimaatconcept.nl

avondmaalwijn.nl

- ✓ Makkelijk besteld
- ✓ Snel geleverd
- ✓ Achteraf betalen
- ✓ Besparing kosten

Alles voor de viering van het Heilig Avondmaal

Kerkennieuws

Assen

De Opstandingskerk in Assen wordt omgebouwd tot een tweede wijkcentrum.

De voormalige kerk wordt verkocht aan een alliantie die er een maatschappelijke ontmoetingsplek van maakt. Sinds januari 2025 waren er geen diensten meer in de kerk. De verkoop van het gebouw geeft de protestantse gemeente financieel lucht om een of meer predikanten te gaan beroepen. Eén van de vaste gebruikers van de kerk is de plaatselijke pinkstergemeente. De Opstandingskerk is daarmee niet helemaal kerk-af.

Assen

De nieuwe protestantse gemeente De Goede Herder in Assen kreeg onlangs de officiële status 'gemeente van bijzondere aard'.

Kerkdiensten worden gehouden in kerkgebouw De Bron, nu nog eigendom van de NGK in Assen. Ruim een jaar geleden begon de gemeente als stichting. Inmiddels bestaat de gemeenschap uit zo'n 150 leden. Eerder werden door de Protestantse Gemeente in Assen drie wijkgemeenten opgeheven.

Boer

De kerktoeren van de Mariakerk in Boer staat in de steigers.

De buitenkant van de Friese kerk krijgt een

nieuwe verflaag. De acht eeuwen oude kerk heeft een uitgesproken kleur: terracotta. De kerk is eigendom van de Stichting Alde Fryske Tsjerken. Een plaatselijke beheerscommissie organiseert er concerten en andere bijeenkomsten. De laatste dienst werd gehouden in 1988.

Delft

De remonstrantse De Génestetkerk in Delft krijgt een nieuwe functie.

Het gebouw uit 1896 wordt een podium voor muziek, kunst, cultuur en maatschappelijk debat. De stichting die het gebouw beheert, gaat deze herbestemming handen en voeten geven. De kerk is een rijksmonument. Om de renovatie te bekostigen, wordt nog gezocht naar financiers. Het gebouw zal begin 2027 opengaan.

horeca-echtpaar, die het gebouw gaat uitbaten. De protestantse gemeente stootte de kapel af vanwege teruglopende inkomsten, door een dalend ledental en teruglopend kerkbezoek. Op termijn wordt ook de Catharinakerk in het centrum van de Gelderse stad verkocht.

Duurzaam verwarmen met Warmtekussens

Met maatwerk warmtekussens, gemaakt in ons sociale atelier in Nederland, verwarmen we kerken op een duurzame manier. Hiermee besparen gemeenschappen tot wel 95% op hun energierekening en dragen ze ook nog een steentje bij aan een beter milieu.

Dankzij de persoonlijke verwarming tijdens de mis hoeft de kerk de centrale verwarming niet aan te zetten. Hierdoor wordt niet de gehele kerk verwarmd, maar alleen daar waar het uitmaakt: bij de kerkgangers zelf.

Benieuwd naar de opties voor bij jou in de kerk? Neem dan nu contact met ons op door de QR-code hieronder te scannen.

sitandheat.com/kerken

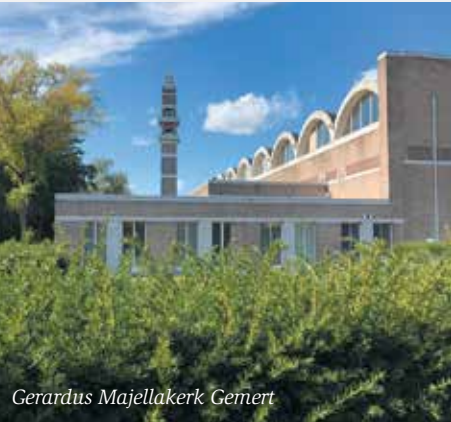

De Oude Kerk in Amsterdam

Gemert

De voormalige rooms-katholieke Gerardus Majellakerk in Gemert krijgt alsnog de volledige monumentenstatus.

Het gebouw is al een decennium niet meer in gebruik als kerk. Met deze status kan een deel van de kerk niet worden ingericht als appartementencomplex. De verbouwplannen zijn aangepast, waardoor én monument én appartementen nu beiden tot hun recht komen.

Gerardus Majellakerk Gemert

Goes

De nieuwe evangelische gemeente Goed Nieuws Zeeland vindt tot eind 2026 onderdak in de Westerkerk van Goes.

De gemeente ontstond uit Frontrunners Ministries en is in september 2025 opgericht. De voorbije maanden kwamen zij op meerdere plekken samen, ze vinden nu onderdak in de voormalige gereformeerde Westerkerk van Goes.

Westerkerk Goes

’t Harde

De gereformeerde kerk ’t Harde en omgeving verhuist met haar erediensten naar Wezep.

De gemeente behoort tot het kerkverband

van de Gereformeerde Kerken en komt sinds 2021 samen. Dat kerkverband ontstond een aantal jaren geleden uit een groep mensen die zich niet konden vinden in de koers van de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt. De gemeente valt onder zorg van de gereformeerde kerk in Zwolle. Omdat de gemeente nu verhuist naar Wezep, heten ze ook Gereformeerde Kerk Noord-Veluwe.

Houten

Er is ingebroken in de rooms-katholieke kerk in Houten.

Uit de kluis werden kelken, monstransen en communieschaaltjes gestolen. Bij de onvreemde spullen behoort ook een miskelk van Marinus van Rooijen, een overleden priester. Hij was actief in het verzet in de Tweede Wereldoorlog en stierf in een concentratiekamp. De miskelk werd Van Rooijen gegeven bij zijn wijding als priester. De kelk werd nog regelmatig gebruikt bij eucharistievieringen.

Rooms-Katholieke kerk Houten

Katwijk

Katwijk is weer bij de tijd na de terugplaatsing van het uurwerk in de toren.

Het noodzakelijke onderhoud aan het uurwerk is klaar: de verlichting, de cijferringen en de wijzers werden opgeknapt.

Kuinre

Afgelopen kerst openden voor het laatst de deuren van de rooms-katholieke Sint-Nicolaaskerk in Kuinre.

De Overijsselse gemeente heeft, net als op veel andere plekken, te maken met vergrijzing en teruglopend kerkbezoek. Oldemarkt of Vollenhove zijn de dichtstbijzijnde geloofsgemeenschappen.

Wat er met het gebouw in Kuinre gebeurt, is nog onbekend.

Sint-Nicolaaskerk Kuinre

Leidsche Rijn

De evangelisatiepost in Leidsche Rijn gaat uitbreiden en ook vernieuwen.

De post is een initiatief van de Gereformeerde Gemeenten. De huidige locatie beschikt over meer verdiepingen, die nu allemaal in gebruik genomen worden door de evangelisatiepost. Met meer ruimtes en daardoor meer mogelijkheden kunnen er meer en andere activiteiten worden aangeboden. Er komt onder andere een grote keuken, waardoor er voor grotere groepen kan worden gekookt. Er wordt een gemeenschappelijke ruimte ingericht die een duidelijker liturgische functie krijgt.

Leeuwarden

De rooms-katholieke Bonifatiuskerk in Leeuwarden blijft ook in 2026 in gebruik voor erediensten.

Eerder is gecommuniceerd dat de kerk zou sluiten, maar een groep parochianen kwam in actie en voorkwam sluiting. Er wordt voortaan maandelijks een dienst gehouden, na twee jaar wordt er geëvalueerd.

Maastricht

De restauratie van de Waalse Kerk in Maastricht valt 1,4 miljoen duurder uit.

Dat komt door de archeologische vondsten, waaronder grafkelders, tijdens de restauratiewerkzaamheden. Stichting Waalse Kerk Maastricht, die het monumentale kerkgebouw beheert, vraagt de gemeente Maastricht en de provincie Limburg om financiële hulp. Doel van de restauratie is om het gebouw om te vormen tot een ontmoetingsplek in de stad. Voor de restauratie heeft de stichting tot nu toe 4

miljoen euro bijeengebracht: 2,7 miljoen aan giften en subsidies en 1,3 miljoen aan leningen. Als de overheid financieel niet bijspringt, wordt de restauratie stopgezet.

Nisse

De Gereformeerde Gemeente in Nisse verbouwt haar kerkgebouw.

De belangrijkste werkzaamheden waren verduurzaming, met zonnepanelen, een warmteterugwinsysteem en airco. Ook wordt de houten vloer van de kerkzaal vervangen, evenals de preekstoel. Daardoor kerkzaal en preekstoel weer een geheel, de kerkzaal zelf is namelijk enkele jaren geleden al aangepakt. De kerk is in november vorig jaar weer in gebruik genomen. De gemeente telt 90 leden.

Gereformeerde Gemeente Nisse

Oosterland

De Gereformeerde Gemeente in Oosterland gaat mogelijk nieuwbouwen.

De Zeeuwse gemeente kerkt nu in een gebouw, dat groot onderhoud nodig heeft. Onder andere de stookkosten zijn flink hoog, het ruim honderd jaar oude gebouw is slecht geïsoleerd. Alles afwegend kozen de leden voor nieuwbouw in plaats van renovatie.

Inmiddels ligt er een schets voor een gebouw, waar nog verder aan wordt

Gereformeerde Gemeente in Oosterland

Voor deze rubriek maakt Kerkmagazine dankbaar gebruik van allerlei schriftelijke en digitale bronnen. Hieronder zijn het Reformatorisch Dagblad, diverse regionale kranten (via Google alerts), Facebookpagina Nederlands religieus erfgoed, Stichting Alde Fryske Tsjerken, Stichting Oude Groninger Kerken, Stichting Oude Gelderse Kerken en websites van plaatselijke gemeenten, parochies en kerken. Uw tips zijn welkom op kerkmagazine@helderblauw.nl

gewerkt. Geraamde kosten: 2,4 miljoen euro, terwijl de kosten voor renovatie 600.000 euro zouden bedragen. Het laatstgenoemde bedrag staat al op de rekening van de kerk, dankzij vrijgevige gemeenteleden. De kerk wordt aangebouwd aan een naastgelegen verenigingsgebouw.

Someren-Heide

De Sint-Jozefkerk in Someren-Heide blijft als gebouw overeind.

De kerkbanken worden vervangen voor appartementen, in het bijgebouw achter komen twaalf seniorenwoningen. Het gebouw is gebouwd in 1961 en was al meer dan 7 jaar niet meer in gebruik als kerkgebouw.

Utrecht

De protestantse Nieuwe Kerk in Utrecht krijgt een derde locatie.

De Nieuwe Kerk begon vijf jaar geleden met een tweede geloofsgemeenschap in de Wilhelminakerk in Utrecht-Oost. Dat was zo’n succes, dat onlangs uit beide gemeentes 150 personen uitgezonden werden om samen in de wijk Zuilen een derde gemeente te gaan vormen in de Bethelkerk.

Deze locatie werd onlangs in gebruik genomen. De Bethelkerk uit 1955 werd acht jaar terug afgestoten door de protestantse gemeente. Een plan om er een buurtklooster te stichten bleek financieel onhaalbaar , een plan voor de stichting van een buurtklooster in de kerk liep financieel stuk. De kerkelijke gemeente wil nu op meerdere plekken in de stad vierplekken beginnen, om zo de kerk van betekenis te laten zijn in de omgeving. Door een aanhoudende toename van bezoekers kon een derde predikant worden aangetrokken.

Voorthuizen

Het rooms-katholieke kerkcentrum Odulf

in Voorthuizen sloot haar deuren.

Het aantal parochianen is te gering om het gebouw open te kunnen houden. De kerkbezoekers wijken nu uit naar de diensten in de rooms-katholieke kerk van Barneveld.

Wirdum

De dakruiter van de kerk in het Wirdum staat in de steigers voor groot onderhoud.

Het aangetaste hout van de Groninger kerk wordt hersteld, de loden vloer vervangen en het houtwerk krijgt een nieuwe verflaag. In een ver verleden had de kerk een romaanse toren, die gesloopt is in 1878. Als vervanger van de toren kwam er een dakruiter, met daarin een oude klok uit 1639. Sinds 1981 is het kerkgebouw eigendom van de Stichting Groninger Kerken.

Kerk Wirdum

Zutphen

In de regio Zutphen blijven nog drie rooms-katholieke kerkgebouwen in gebruik voor de eredienst.

De redenen hiervoor zijn de oplopende kosten voor gebouwonderhoud, de exploitatie en het afnemen van kerkbezoek en vrijwilligers. Open blijven de Johannes de Doperkerk in Zutphen, de Josephkerk in Lochem en de Johannes de Doperkerk in Keijenburg. In Zutphen wordt een parochiecentrum gebouwd. De overige gebouwen krijgen mogelijk een herbestemming.

BAVA LIGHT CONCEPTS

SYLVAIN POONSSTRAAT 14
2548 XX DEN HAAG
070 345 00 45
WWW.KERKVERLICHTING.EU

ARCHITECTURE PRODUCTION SALES

LICHTADVIEZEN * OMBOUWEN NAAR LED * RESTAURATIE * MAATWERK * MONTAGE * EIGEN FABRIEK

Nieuwsbrief bezoekers

Alles over de
vakbeurs voor kerken

CARE
BEEK
ZORGWONINGEN

CAREBEEK UW PARTNER VOOR EEN EIGENTIJDSE & TOEKOMSTGERICHTE KERK.

Carebeek is een ontwikkelaar in maatschappelijk vastgoed, waaronder zorgwoningen en kerken. Carebeek heeft diverse kerken aangekocht en in herontwikkeling naar zorgwoningen en in sommige gevallen inclusief een nieuw te bouwen (kleinere) kerkzaal. Onderstaand een drietal actuele kerklocaties in ontwikkeling / aanbouw.

Almelo, 42 senioren
appartementen met
ontmoetingsruimte.

Heerhugowaard,
42 zorgwoningen met
dagbesteding in de kerk.

Waalwijk, 50 senioren
appartementen met
ontmoetingsruimte.

Wij gaan graag vrijblijvend in gesprek om de (on)mogelijkheden te bespreken als u nadenkt over verkoop en/of herontwikkeling van een locatie.

Om de liefde en verbinding op de locatie voort te zetten!

www.carebeek.nl - tel: 0318-693727

In dit nummer:

- De exposanten
- Het programma
- Ervaringen
- Gratis entreebewijs

GELD NODIG VOOR VERBOUWING OF VERDUURZAMING?

Bij Stichting Kerkelijk Geldbeheer kennen we de kerkelijke markt als geen ander! Veel kerkelijke gemeenten hebben dit al ervaren en hebben hun financiering tot volle tevredenheid bij SKG ondergebracht.

SKG biedt u:

- ⚡ diverse financieringsmogelijkheden
- ⚡ gunstige rentetarieven
- ⚡ passend advies voor uw kerkelijke gemeente

Vraag een vrijblijvend gesprek aan (0182) 58 80 00 of kijk voor meer informatie op skggouda.nl

Bezoekers en exposanten

“De Kerkenbeurs is een plek om inspiratie op te doen, nieuwe mensen te ontmoeten en ze te spreken. Voor uw facilitaire vragen is het een goede beurs.”

Paul Roelofs, Dominicanenklooster Huissen

“Je hoort vaak dat kerken leeglopen, maar dan kijk je hier rond en zie je zoveel mensen die van plan zijn om de kerken te vernieuwen, mooi te houden en voor de toekomst te bewaren. Het is hier echt gericht op de materiele kant van de kerk en alle verschillende onderdelen zijn goed vertegenwoordigd.”

Rita Dijkstra, Wilhelminakerk Utrecht-Oost

“Deze beurs biedt veel informatie en kennis. Ik denk dat we de volgende keer ook wel weer terugkomen. Wie weet wat er dan speelt en wat we nodig hebben? Hier is dan de mogelijkheid om inspiratie op te doen en de verschillende mogelijkheden te zien.”

Tineke Schreuder, Hersteld Hervormde Gemeente Lunteren

“Er hangt een goede sfeer op de beurs en zou het ook aan anderen aanbevelen. Het is een hele informatieve beurs waarin je op allerlei gebieden informatie kan ophalen en inwinnen.”

René Oosterveer, Willibrordusparochie Lisse

“De beurs is een bron van informatie. Je spreekt de mensen direct en leert zo meer over de mogelijkheden en oplossingen. Je kan veel vinden op internet, maar iemand in het echt spreken is een stuk waardevoller.”

Sam, student Bouwkunde

Elke twee jaar organiseren wij Kerkenbeurs Nederland in Houten. De beurs in 2024 was een groot succes. Doorlopend was het druk in de gangpaden, de stands bij de presentaties en op het horecaterras. Zowel bezoekers als exposanten gaven aan dat er een zeer prettige sfeer was op de beursvloer. We laten hen hiernaast zelf aan het woord.

De Kerkenbeurs in beeld

Alvast een indruk krijgen van de Kerkenbeurs en horen wat bezoekers vinden? Ga naar <https://kerkenbeurs.nl/kerkenbeurs-beeld> of scan de QR-code.

Sfeerverlichting	Eenvoudige ruimtebediening - voor Licht & Geluid	Microfonie	Spots
LED-verlichting	Luidsprekers	Slechthorende oplossingen	

Advies, Ontwerp, Leveren, Installeren, Programmeren, Opleveren, Service

| Tel: +31 (0)88 77 22 777 | www.lumensolutions.nl | | Tel: +31 (0)88 007 66 66 | www.audioacoustics.nl |

Het congres

'De kerk van de volgende generatie'

Kerkenbeurs en VKB Kerkrentmeesters nodigen u van harte uit voor het congres 'Het kerkgebouw van de volgende generatie'. Samen met adviseurs en onderzoekers én ervaringsdeskundigen uit kerken helpen we u graag antwoord te vinden op de vraag:

Hoe ziet het kerkgebouw van 2050 eruit?

Hoe ziet het kerkgebouw van 2050 eruit? Welke behoeften hebben nieuwe generaties als het gaat om een vierplek? Hoe zien zij de toekomst van het kerkgebouw?

Deze vragen zullen ruimschoots aan bod komen tijdens het congres. Vier experts belichten vanuit hun eigen, onderscheidende invalshoek hun visie op het kerkgebouw van de volgende generatie. Na de pauze nemen zij plaats in een panel voor een discussie met alle aanwezigen, zodat bovenstaande vragen op een interactieve wijze van een antwoord worden voorzien. In dit panel is de stem van de jonge generatie zelf ook nadrukkelijk vertegenwoordigd om te voorkomen dat er oude wijn in nieuwe zakken wordt gedaan.

Na afloop gaat u dus naar huis met voldoende inspiratie om een volgende generatie creatief te laten meebeslissen over de toekomst van uw kerkgebouw!

Met bijdragen van: *Jan-Martijn Abrahamse (lector Christelijke Hogeschool Ede), Take Me To Church, ds. Petra de Nooy (HUB Den Haag) en ds. Niels de Jong (Noorderlicht).*

Het congres vindt plaats op de ochtend van de eerste beursdag, vrijdag 20 maart 2026 in Expo Houten. Aansluitend kunt u nog napraten tijdens de goedverzorgde lunch die bij de prijs is inbegrepen.

Op de beursvloer vindt u stands van ongeveer 85 leveranciers en adviseurs op alle gebieden binnen kerkelijk beheer, bestuur en ondersteuning. De aanwezige bedrijven hebben ruime ervaring in werken met en leveren aan kerken. Stel uw vragen, vergelijk en verzamel informatie en maak persoonlijk kennis.

Entree en korting

Deelname kost € 45,00 per persoon incl. koffie/thee en lunch.

Via registratie op onze website met code **KB26NB** betaalt u slechts € 35,00 per persoon.

Na afloop van het congres krijgt u gratis toegang tot de Kerkenbeurs.

Vooraf aanmelden via de website is noodzakelijk

www.kerkenbeurs.nl

De beursvloer

Lunch en Koffie compleet

Een 'koffie compleet' op de Kerkenbeurs is niet zomaar koffiedrinken. Menige kerk is al op weg geholpen doordat vrijwilligers uit verschillende kerken met elkaar in contact kwamen op het horecaterras. Of geniet gewoon van koffie, thee met wat lekkers of een broodje en soepje.

Eigen beursprogramma

Op de beursvloer zelf zijn drie presentatieruimtes. Daar worden praktische presentaties gegeven over actuele onderwerpen rond beheer en bestuur van kerken. Dit beursprogramma is vrij te bezoeken en staat los van het congresprogramma.

Nieuw

De Kerkenbeurs groeit. Deze editie is groter dan die in 2024. Naast exposanten op de vertrouwde thema's, zijn er op Kerkenbeurs 2026 ook bedrijven op het gebied van:

- Glas-in-lood, gebrandschilderde ramen
- Afvalscheiding en -verwerking
- Restauratie van boeken en documenten
- Ondersteuning bij verhuur van uw kerkgebouw
- Monumenten isolatieglas
- Avondmaalsviering

Hoofdsponsor van het congres:
Donatus Verzekeringen

donatus

verzekert kerken en monumenten

Presentatie 'Jong geleerd,...'

Eric van Grieken, ambassadeur van Donatus deelt zijn inzichten over het congressthema.

De kerk heeft de toekomst!

De trend is al jaren zichtbaar: kerken die sluiten. Voor het zover is, is het goed om de mogelijkheden te verkennen om een kerkgebouw multifunctioneel in te zetten.

Hoe houdt u de kerk relevant voor de gemeenschap, ook als daar op zondag (praktisch) geen gebruik meer van gemaakt wordt? Wellicht kan het gebouw een herbestemming krijgen, is het te verhuren aan een andere gemeente of valt de beslissing om het gebouw een nevenbestemming te geven. Op de Kerkenbeurs aandacht voor de toekomst van de kerk: hoe kunt u ervoor zorgen dat het gebouw behouden blijft en - op een andere manier - weer bezoekers trekt?

Exposanten:

	Coup Haalbaarheidsstudies en advies voor nevengebruik en herbestemming van kerkgebouwen. Stand D59
	Kaader Kerkadvies Advies voor al uw gebouwvraagstukken. Welkom in stand E23 voor informatie en kennismaking. Stand E23
	Kerk & Co Ervaren experts in kerkelijk vastgoed. Advies bij herbestemming en meervoudig gebruik. Stand A51
	Klement Rentmeesters Adviseert kerkeigenaren over onderhoud, herbestemming, verduurzaming, subsidies, verkoop en toekomstbestendig beheer van kerken. Stand A47
	Trivista Toekomstbestendige gemeente of parochie vanuit drie invalshoeken: gebouw, gemeentevisie en financiën. Stand B56
	VKB Kerkrentmeesters Ondersteunt (ouderling-)kerkrentmeesters met kennis, advies, training en belangenbehartiging op het gebied van kerkbeheer. Stand B78

In het programma Vrijdag 20 maart

- 13.00 “Samen dromen” - samen meer mogelijk maken met kerkelijke gelden
André Boer, SKG Gouda
- 13.30 Wat wil de volgende generatie met het kerkgebouw? - Wensen in de praktijk brengen
Chris Schaapman, Kerk & Co
- 14.00 Drie pijlers: visie op gemeente, gebouw en financiën
Henk de Gelder, Trivista
- 14.30 Een waardige toekomst voor uw kerkgebouw
Eline Amsing, COUP

Kijk op de website voor actuele informatie over het programma. Er worden nog presentaties toegevoegd en tijden kunnen evt. wijzigen.

Bouw, Onderhoud, Restauratie en Inrichting

Gloednieuw of eeuwenoud, voor alle kerkgebouwen geldt dat er mensen met liefde komen. Omdat ze staan in de traditie van de eeuwen en zich thuis voelen in hun 'eigen' kerkgebouw. Maar wat doe je met het kerkgebouw als je gemeente krimpt? En wat heeft dat voor gevolgen voor de functie en inrichting? Op de Kerkenbeurs vind je bij onze standhouders alles over onderhoud aan het kerkgebouw én de mogelijkheden voor een nieuwe inrichting.

Exposanten:

	JVK Daken B.V. Specialist in daken en dakbedekkingen. Duurzaam en ambachtelijk gemaakt. Stand C67
	Kunstregie Adviseert, restaureert, ontwerpt en creëert monumentale glaskunst, in opdracht van erfgoed beheerders en culturele instellingen. Stand F46
	Monumenten Adviesbureau Delfgou Ondersteunt eigenaren o.a. bij restauratie, onderhoud, herbestemming, verduurzaming en subsidies. Stand C72
	Monumentenwacht Noord-Holland Wij ontzorgen eigenaren van monumentale panden en geven onafhankelijk advies met verstand van zaken. Stand A67
	Moons Architecten & Erfgoedadviseurs Al 35 jaar biedt ons familiebedrijf deskundig en betrokken erfgoedadvies met een toekomstgerichte blik. Stand A68
	Van der Kerck Wij ontwerpen tijdloze interieurs waarin vorm, licht en gastvrijheid elkaar ontmoeten. Multidisciplinair, innovatief en gedetailleerd. Stand E29
	Bijenhof Interieur Kerkstoelen en -banken, preekstoel, lezenaar, doopvont, liturgische tafel, paaskaarshouder, podiumelementen en audiomeubels. Stand A35
	Van Dijk Metaal Design Eén van onze specialiteiten: stalen kerkramen op maat met een unieke, ambachtelijke uitstraling. Stand A61

In het programma Zaterdag 21 maart

- 10.30 Vol vertrouwen de kerk verbouwen
Daphne van der Knijff, VDKL interieurarchitectuur
- 11.00 Een kerkgebouw met betekenis
Andrea Dolfsma/André Hooijer, Van Hoogevest Architecten
- 11.30 Praktische handvatten voor onderhoud bij kerken: waar let je op?
Renée Korver-Michan, Monumentenwacht Noord-Holland
- 12.00 Toekomstbestendig gebruik van Religieus Erfgoed
Iris Moons, Moons Architecten/ Klement Rentmeesters
- 13.30 Een waardige toekomst voor uw kerkgebouw
Eline Amsing, COUP

Kijk op de website voor actuele informatie over het programma. Er worden nog presentaties toegevoegd en tijden kunnen evt. wijzigen.

	Casala Meubelen Nederland bv Stijlvol en functioneel kerkmeubilair dat harmonieert met het unieke karakter van uw kerk. Stand B57
	De Kerkspecialist Voor kerkstoelen ga je naar Dé Kerkspecialist. In 25 jaar al 100.000+ kerkstoelen mogen leveren. Stand A50
	Hoekman Kantoor en Projectinrichting BV Al jarenlang specialist in meubilair voor kerken. U vindt ons weer tegenover het beursrestaurant. Stand C46
	St. Killians Candles / Bel-Art NV Het veiligste, properste, rookvrije kaarsenbrandsysteem ter wereld. Stand A65
	Van Hoogevest Architecten Hét bureau voor erfgoed en nieuwbouw - erfgoed van nu en van de toekomst. Stand B52
	VDKL interieurarchitectuur Eigentijdse kerkinterieurs met respect voor traditie en ruimte voor iedereen. Stand C56

Energiebeheer en Duurzaamheid

Exposanten:

	Climate Stewards Nederland Helpt organisaties CO ₂ -uitstoot te verminderen en te compenseren via duurzame, kleinschalige projecten wereldwijd. Stand E45
	DWA Maakt duurzaamheid werkend: voor gebouwen en gebieden, nieuw tot monumentaal, van visie tot beheer. Stand B73
	Easy Comfort Warmtepanelen Adviseur en leverancier van infrarood verwarmingsoplossingen voor kerken. Stand B36
	Isoglas Haarlem Expert in (binnen) voorzetramen voor kerken of monumenten zonder verlies van de authentieke uitstraling. Stand E33
	Isolatie Garant Energiezuinige oplossingen voor behoud van kerkgebouwen. Stand A36
	Isolatiebedrijf Pluimers BV Verbeterd woningen en gebouwen met complete isolatieoplossingen, glas, kozijnen, reiniging en onderhoud. Stand B70
	Klimaatconcept Installateur van bodemenergie systemen met slimme warmtepompen voor het toekomstbestendig maken van monumentale gebouwen. Stand F36
	Local Green Heating Duurzame, efficiënte verwarmingsbronnen voor o.a. kerken en erfgoed. Stand D75
	NIAG-Kerken Verantwoord Verwarmen Advies voor installaties en binnenklimaat voor verduurzamen, verbeteren, en vervangen zowel technisch als financieel. Stand B40
	Sit & Heat HQ Duurzaam alternatief voor het verwarmen van de kerk in de vorm van maatwerk warmtekussens. Stand A56
	Theod. MAHR Sohne GmbH Sinds 1841 gespecialiseerd in efficiënte en duurzame verwarmingssystemen voor kerken. Stand A79
	Utique-D Nederlandse fabrikant en ontwikkelaar van langegolf-infrarood-verwarming, verwarmt kerken duurzaam. Stand A57
	Wolf Energiesystemen BV Duurzame luchtbehandelingsoplossingen en deskundig advies voor nieuwbouw én monumentale projecten in Nederland en België. Stand B63

Het verwarmen van het kerkgebouw, hoe doe je dat zonder dat de kosten enorm uit de hand lopen? En is het mogelijk om zonnepanelen, isolerend glas en een klimaatsysteem aan te schaffen als je een monumentale kerk beheert? En hoe verduurzaam je een kerkgebouw eigenlijk? Leer op de Kerkenbeurs alles over duurzaam energiebeheer. Het versterkt de maatschappelijke verantwoordelijkheid en laat zien dat de plaatselijke gemeenschap zorgt draagt voor de schepping.

In het programma Vrijdag 20 maart

- 10.30 Toonbare resultaten verduurzaming: inspiratie voor duurzame exploitatie
Kees Zandijk, DWA
- 11.00 Steeds meer kerken kiezen voor infrarood verwarming. U ook?
Thomas van Gilst en Arjan Grootenboer, Easy Comfort Infrarood Verwarming
- 11.30 Innovatieve verwarmingsconcepten voor religieuze gebouwen en monumenten
Matthias Wunden, Theod. Mahr Sohne
- 12.00 Een duurzaam binnenklimaat voor kerkgebouwen en ander erfgoed
Ton Hooijmaaijers, Wolf Energiesystemen
- 12.30 De Toekomst van efficiënte duurzame kerkwarmte
Karel Reuten en Harald Hertog, Herschel Nederland resp. LocalGreenHeating
- 13.00 Energiebesparing in het hele kerkgebouw
Arthur van Wijk, NIAG, Kerken Verantwoord Verwarmen

Kijk op de website voor actuele informatie over het programma. Er worden nog presentaties toegevoegd en tijden kunnen evt. wijzigen.

Beeld, Geluid en Verlichting

Altijd een groot thema gebleven in kerken: beeld, geluid en verlichting. Bovendien een gebied met steeds nieuwe en betere apparatuur en oplossingen. Grote ruimtes als kerken vormen een uitdaging om het geluid goed over te laten komen - dat weten de bedrijven op deze beurs als geen ander. Moderne audiovisuele oplossingen versterken de liturgie, maken muziek en zang beter hoorbaar en zorgen dat iedereen, ook op afstand, betrokken blijft bij de dienst. Hoogwaardige geluidsinstallaties, projectieschermen, streaming van diensten en verlichting zijn van cruciaal belang. Deze technologieën dragen bij aan toegankelijkheid, verstaanbaarheid en een inspirerende ervaring voor jong en oud.

In het programma

Verlichting - vrijdag 20 maart

- 11.00 Nieuwe mogelijkheden met LED verlichting
Klaasjan Schaap, Schaapsound
- 11.30 Een stappenplan voor toekomstbestendige kerkverlichting
Daniëlle den Ottelander, CLS-LED

Kijk op de website voor actuele informatie over het programma. Er worden nog presentaties toegevoegd en tijden kunnen evt. wijzigen.

Beeld & Geluid - zaterdag 21 maart

- 10.30 Moderne en hoogwaardige techniek vervangt ringleiding
Karin van den Berg, salesmanager Hoorexpert
- 11.00 Akoestiek en geluidinstallaties: zelf doen?
GeluidBuro, Jan Bril, senior adviseur akoestiek
- 11.30 Ontdek hoe AI uw cameraregie volledig uit handen neemt
Ronald de Jeu, RDJ AV
- 12.00 Nuttige AI toepassingen voor kerkgeluidsinstallaties
Klaasjan Schaap, Schaapsound
- 12.30 E-learning AV kerktechniek
Aart Sander, LPB techniek, educatie & advies

Exposanten:

	Audio Acoustics Leverancier van diverse merken AV-apparatuur. Stand A86			RDJ AV Duurzame audiovisuele oplossingen voor kerken die kwaliteit en gebruiksgemak waarderen. Stand F40
	Baars Audiovisueel Uw audiovisuele wensen vertaald in een complete maar makkelijk te gebruiken installatie. Stand E25			Schaapsound Experts op gebied van beeld, geluid, kerktv, akoestiek en verlichting. Stand C63
	Backstage AV Betrouwbare audiovisuele installaties: van advies tot installatie, met beheer én onderhoud! Stand E35			Smash-AV Meesters in licht, geluid, beeld en beleving. Laat de techniek voor u werken. Stand A72
	Face BV Distributeur van diverse merken AV-apparatuur. Stand D81			Wesotronic B.V. Uw kerk compleet ontzorgd op het gebied van audiovisueel, beveiligingstechniek en telecommunicatie. Stand A45
	Het GeluidBuro Onafhankelijk advies inzake akoestiek en geluidinstallaties in uw kerk. Stand C58			BAVA Light Concepts Onze experts in kerkverlichting adviseren en begeleiden van A-Z. Met eigen fabriek voor maatwerkverlichting. Stand A71
	Hoorexpert BV Dé specialist in hooroplossingen, ook voor úw kerkgebouw. Nieuwsgierig? Kom de demo beluisteren. Stand C71			CLS LED BV Hoogwaardige, flikkervrije en energiezuinige LED-verlichting speciaal voor (monumentale) kerken. Stand C62
	KerkBeamer Eenvoudige presentatie- en kerkTV-software, vertrouwd door meer dan 400 mediateams in kerken. Stand C36			JANS Lighting Design Lichtontwerp en illuminatie plannen voor cultuur historische objecten en gebouwen. Stand F35
	Kerkdienstgemist.nl Bij Donkey Mobile geloven we in de toekomst van de kerk, nu samen met Kerkdienstgemist. Stand B51			Lumen Solutions Totaaloplossingen op het gebied van Licht & Aansturing én zorgt voor de gewenste totaalbeleving. Stand A86
	Kerkomroep Elke dienst (terug)kijken via onze website of in de app. Stand F28			Tech Dynamics Lichtspecialist voor dynamische verlichting van de openbare ruimte. Stand B75

Bestuur, Financiën, Verzekeringen

Ook op de Kerkenbeurs...

Op de Kerkenbeurs is vanzelfsprekend ook aandacht voor de onderwerpen die in kerken meestal stilletjes op de achtergrond blijven. Toch vormen ze de facilitaire kurk waarop elke gemeente en parochie drijft.

Ook op dit terrein doen innovaties op technologisch gebied hun intrede. Het gemak dient de mens, ofwel: de bestuurder, penningmeester, fondsenwerver enz. Dat laten de bedrijven op deze pagina graag aan u zien!

In het programma Kerkgebruik in de toekomst Vrijdag 20 maart

- 10.50 Grip op vergaderen, archiveren en samenwerken met digitale assistent
Gert-Jan van der Wal, Bestuursgemak
- 11.15 Kerk&Ruimte: ontdek het nieuwe platform voor kerkverhuur - *Wouter Voshol, Kerk&Raad*
- 12.05 Tot 40% subsidie voor verduurzaming van je kerkgebouw
Erik-Jan Koers, Subsidiegezocht
- 12.30 Een kerk van waarde. Hoe financier je dat?
Nelleke Slaats/Bertram Westera, 2Select Fondsenwerving

Zoals altijd zijn er ook weer veel exposanten die niet onder één van de categorieën vallen op voorgaande pagina's. Met uiteenlopende producten die absoluut onmisbaar zijn in kerken! Samen met de andere exposanten maken zij de Kerkenbeurs tot een plek met een breed aanbod. Echt een centrum waar alles voor de kerk te vinden is.

In het programma Zaterdag 21 maart

- 11.00 Akker van Brood en Wijn
Elsa Eikema, boer voor Avondmaal en Eucharistie
- 11.30 Hoe koffie écht verschil maakt
Danny van Leeuwen, Fortune Coffee
- 12.00 Hoe toegankelijk is uw kerk?
Marieke Achterberg, Chr. Bibliotheek voor Blinden en Slechthzienden

Kijk op de website voor actuele informatie over het programma. Er worden nog presentaties toegevoegd en tijden kunnen evt. wijzigen.

Exposanten:

	Bestuursgemak Hét veilige platform voor besturen dat overzicht en structuur biedt voor vergaderen, archiveren en samenwerken. Stand A75
	2Select Fondsenwerving Helpt kerken bij fondsenwerving voor restauratie, renovatie, verduurzaming, herinrichting, multifunctioneel maken. Stand B74
	Dominass Assurantiën BV Kennis van zaken en een uitgekiend verzekeringspakket met dekking voor de bijzondere risico's voor u als predikant. Stand A60
	Donatus Verzekeringen Dé specialist in het verzekeren van kerken en monumenten. Stand B41
	Kerk&Raad Deskundig in beleid en bestuur. Kijk op www.kerkraad.nl voor meer informatie. Stand A80
	Silas Groep / KKG-KKA Uw kerk ontzorgen bij uw financiële administratie, beheer van landerijen en kerkelijke gebouwen. Stand A32
	Stichting Kerkelijk Geldbeheer Dé financiële dienstverlener en financier voor kerken en aanverwante (diaconale) instellingen. Stand B64
	SubsidieGezocht & MoveNext Energieadvies en subsidie voor verduurzaming: samen helpen SubsidieGezocht en MoveNext jou aan een duurzaam kerkgebouw. Stand B35
	Van Dam, Van Dam & Verkade BV Stal kerk-, privé- of BV-gelden veilig bij ons: 4,5% rendement, waar nodig binnen 2 weken terug, al 27 jaar betrouwbaar. Stand A64

	Akker van Brood en Wijn Vreugdevolle landbouw voor een heilig ritueel. Stand B48
	BertineKetelaar.nl Schilderijen met MeerWaarde voor kerken, bedrijven en particulieren. Stand E47
	Bezinningscentrum Emmaus Christelijk conferentieoord in een voormalig klooster in Brabant. Stand B46
	Boca-Kristen Hoogwaardige kaarsen en liturgische artikelen aan kerken, kloosters en uitvaartorganisaties. Sinds 1862. Stand B47
	Boekbinderij Kok Restauratie van (staten)bijbels en andere boeken. Stand F32
	Christelijke Bibliotheek voor Blinden en Slechthzienden Maakt lectuur en informatie toegankelijk voor mensen met een leesbeperking. Stand E41
	DonkeyMobile Bij Donkey Mobile geloven we in de toekomst van de kerk, nu samen met Kerkdienstgemist. Stand B51
	Fortune Coffee Dé koffieleverancier voor kerken. Écht lekkere, duurzame koffie uit representatieve automaten die passen bij jouw gasten. Stand C75
	Guzo Coffee NL Brandt én verpakt alle koffie in de eigen branderij in Ethiopië. Wel zo fair! Stand B44
	Lune BV Wij brengen gemak en efficiëntie samen in stijlvolle, slimme oplossingen om afval te scheiden. Stand A40

Preeklezen.nl

Laat doven, slechthorenden en anderstaligen het Woord meekrijgen!

Nieuw:

Downloadbaar tekstarchief waarin preken automatisch kunnen worden omgezet van spreektaal naar schrijftaal, bruikbaar als naslagwerk, als concept voor leespreken of een prekenbundel

Bezoek [Preeklezen.nl](https://preeklezen.nl)
bel 0180-692004
of mail naar
av@wesotronic.nl
voor meer informatie

wesotronic
audiovisual professionals

Koffie in de kerk?

Wij bieden koffieautomaten aan die in een korte tijd voor veel mensen een (h)eerlijke kop koffie kunnen zetten. Dit alles leveren we met persoonlijke service door jouw regionale Fortune koffieadviseur.

Voor meer informatie, scan de QR-code.

Fortune Coffee | 0800 - 1012 | fortune.nl/kerken/

Hét centrum van kerkelijk beheer en bestuur

Met nog grotere beursvloer en veel
nieuwe onderwerpen in het programma!

Gratis entreebewijs

Regel snel uw gratis
entreebewijs via onze website
met code KB26KM!

Noteer de data in uw agenda
20 - 21 maart 2026 - Expo Houten

In 2024 kreeg de Kerkenbeurs veel lof van zowel bezoekers als de exposanten. De goede sfeer werd veel benoemd, bezoekers vinden volop wat zij zochten en de exposanten waren blij met alle contacten. En voor de organisatie een feest om te mogen organiseren!

**Uitgebreide informatie over de
exposanten en het programma op
pagina 47 t/m 61 van dit Kerkmagazine.**

